

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 1, årgang 76

www.universitas.no

torsdag 13. januar 2022

SKJEBNEÅR FOR STUDENTFRIVILLIGHETEN

– Vi har mistet to kull med potensielle aktive

Christina Eide, styreleder i Det Norske Studentersamfund

Nyhet s. 7-9

2021 i bilder

Nyhet s. 14-15

Kritisk til gjenbruksindustrien

– Det er ikke veldedighet,
det er dumping

Klima s. 16-17

SLIK FINNER DU FREMI DATINGJUNGELEN

Kultur s. 18-19

INNKALT AV HEIMEVERNET:

Jakob (23) tilbrakte
juleferien med vattpinner
og prøverør

Nyhet s. 4-5

PENSUM OG
PENSUMPAKKER

OPPTIL

-20%

*Gjelder ikke nye norske bøker iht. Bokavtalen

akademika[™]
fagbokhandel

MENINGER

Redaktør: **Endre Ugelstad Aas**
endreaas@gmail.com 901 95 375

Nyhetsleder: **Live Tronstad**
livetronstad@gmail.com 412 81 039

Fotosjef: **Sindre Deschington**

Desksjef: **Sofie Martesdatter Granberg**

Nettredaktør: **Saga Eline Jonsson Hoff**

Følg oss

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: universitas_offisiell

Tips oss

tips@universitas.no

Leder

Ph.d.-enes Barcode

Oslo Science City skal bli Norges første innovasjonsdistrikt. En oase for forskning, innovasjon, helse og byutvikling i området rundt Majorstuen, Blindern og Ullevål. Universitetet i Oslo, Oslo kommune, Studentsamskipnaden SiO og Helse Sør-Øst er noen av aktørene som er involvert i prosjektet. Målet er å bygge Norges mest innovative nabolag.

Visjonene er tydelig formulert i en mulighetsstudie som ble lagt frem i slutten av november. Den er laget på oppdrag av arkitektfirmaet A-lab, som blant står bak Barcode-rekken i Oslo. På papiret skal Oslos nye kunnskapsby omfatte 29.000 kunnskapsarbeidsplasser og 10.000 boliger.

Mulighetsstudiens «bærende ide» er at det nye området skal bidra til å skape møteplasser. Området skal «omfavne hele befolkningen» og «være en bydel som er pulserende og åpen langt utover arbeidstid». Akademikere, studenter, kantinearbeidere og budbilsjåfører i skjønn forening, eller?

I Klassekampen 6. januar advarer forskere mot at området kan bli en «eliteghetto». – Storbyutviklingsprosjekter har en tendens til å forsterke sosioøkonomiske forskjeller, sier Bengt Andersen, som forsker på byplanlegging og seggregering ved Oslomet, til avisen. Han viser til eksempelet Bjørvika, der tanken i sin tid var at 10 prosent av boligene skulle være rimelige. Resultatet ble 300 råflotte studentboliger med en utleiepris som gjør krav på det meste av studiestipendet.

Studentene kan gjøre Norges nye innovasjonshovedstad mer mangfoldig og levende

Det geografiske området Oslo Science City ligger i kan allerede kan skimte med noen av de dyreste kvadratmeterprisene i Oslo. Forskerne Klassekampen har snakket med trekker frem faren for at det den nye bydelen forblir nettopp det. Næringsbyrådet Victoria Marie Evensen avviser på sin side kritikken i samme avis 10. januar. – Oslo Science City skal bli et inkluderende område, sier hun. Evensen mener det er et viktig poeng at prosjektet bygger videre på fagmiljøer og næringer som allerede finnes i området. Blant annet kan det bli aktuelt å bygge nye studentboliger, påpeker byråden.

Hvor disse skal bygges, står det imidlertid lite om i mulighetsstudien. Foruten de nye studentboligene i Blindernveien, som åpnet i mai fjor, foreligger det ingen konkrete planer om bygging av nye studentboliger i det 75 sider lange dokumentet. Fasit er på ingen måte satt. Men det er viktig at både kommunen og SiO tar ansvar for å inkludere studentene i den nye kunnskapsbyen.

Uten dem er det vanskelig å se for seg hvordan Norges største innovasjonsdistrikt vil bli noe særlig pulserende etter arbeidstid – kanskje med unntak av støyen fra Ringveien. En forskerfamilie med bostedsadresse på Gaustad vil helt sikkert ha glede av en rykende fersk reinsdyrpizza på den lokale restauranten noen steinkast unna arbeidsplassen. Men på nabobordet og i gatene utenfor vil det være tomt. Studentene kan gjøre Norges nye innovasjonshovedstad mer mangfoldig og levende. La oss håpe de ikke drukner i utredningene.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden SiO. Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Jone Trovåg**
j.v.trovag@universitas.no 99 57 39 67

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Forskning viser hva?

«Forskning viser...» slenges ut i debatter, sosiale medier og private samtaler. Men når kan vi stole på forskningen?

Forskningens fallgrube

Sofie Kristine Flydal, journalist i Universitas

Vaksinemotstandere, klimafornektende og konspirasjonsteoretikere har gjerne ett trekk til felles: De er generelt skeptiske til den informasjonen og den forskningen de blir fremlagt. Og akkurat det er kanskje ikke så rart. Det er til og med viktig – til tider.

Så hva er det med «Forskning viser»-argumentasjonen som ikke alltid holder? Jo, klimafornekteren har jo faktisk rett i at forskning gang på gang blir tilbakevist. Ikke all forskning gir oss sikker kunnskap. Metodene innenfor ulike fagfelt er dessuten svært forskjellige, og det med god grunn. Det er ikke mulig å forske på lik måte innenfor biologi, matematikk, psykologi og historie, og det er stor forskjell på hvilken sikkerhet det er mulig å komme frem til i ulike typer forskning.

Ta ernæringsfysiologi. Dette er et komplekst fagfelt med mange faktorer som spiller inn. Studerer man et bestemt kostholdstiltak, kan resultatene være misvisende fordi andre faktorer i ernæringen spiller inn. Før jul kunne man lese på forskning.no at en tidligere antatt sammenheng mellom fedme og hjernehinneblødning ikke stemte. Tidligere

hadde forskning antydnet at overvektige personer sjeldnere fikk hjernehinneblødning, og man antok dermed at fedme spilte inn positivt på dette. I en ny studie fra UiT kunne man derimot se at det ikke var fedmen som beskyttet. Forskningen viste at undervektige og normalvektige i snitt røyket mer enn overvektige, og at det var røykingen som sørget for hyppigere hjernehinneblødning hos personer med lavere BMI, og ikke kroppsfettet.

Klimaforskning er også et svært komplekst regnestykke. Det er forståelig med skepsis når så mange faktorer spiller inn, og man må forske

med utgangspunkt i et bredt spekter av scenarier. Uenigheter blant forskere sår tvil hos befolkningen. Det som allikevel gjør at vi i dag, med såpass høy sikkerhet, kan stole på at klimaendringene er menneskeskapt, er en stor

konsensus blant ekspertene på området.

Studier viser at amerikanere tror det er større uenighet mellom klimaforskere enn det i virkeligheten er. I en rekke studier ser man at over 9 av 10 forskere mener klimaendringene primært er menneskeskapt. Når USAs befolkning tror konsensusen er mye mindre, er de også mer kritiske til å støtte politiske klimatilak. Dessuten viser en studie fra 2014 at jo mer ekspertise forskere har om klima, jo mer overbeviste er de om at endringene er menneskeskapt. Tallene er basert på hvor mange fagfelleverderte publikasjoner forskerne har på klimafeltet. Et komplisert regnestykke er altså

Forskning skal betviles og hele tiden revurderes

Arkivaren

Historiske skråblikk av Amanda «Skeyer'n» Schøyen

EXPEDITION KIKUT

Dersom du har lurt på hvordan Universitas velger ut ukas saker, ta en titt på dette korte referatet fra et redaksjonsmøte i 2008: «Marit Sunnanå Aalrust, magasinredaktør: – Og så hadde det vært kult med en forbrukersak om friluftsliv! Filip Roshauw, idiot: – Ja, man kunne for eksempel gått på ski til Kikut og gjort det som en ekspedisjon.» Og slik gikk det altså til at tre uerfarne fjellfolk tok skiene fatt i forbrukerjournalistikkens ærend. Hvordan gikk turen, lur du kanskje? Tittelen sier alt du trenger å vite.

Universitas 5. mars 2008

(S)EXPHIL

Om ryktene er sanne, skal undertegnede ha blitt unnfaget under en bryllupsreise til Bali på 90-tallet. Øyparadisene er som kjent et mekka for livsnyttelse – og, i forlengelse, norske exphil-studenter. Omtrent 14 år etter at jeg kom til verden kunne Universitas' korrespondent i Indonesia melde at magic mushrooms og besøk til heksekdoctorer var en viktig del av studiehverdagen. Det holdt i hvert fall foreldrene mine seg for gode for... eller?

Universitas 21. mars 2012

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

kommet dit at vi med ekstremt høy sikkerhet kan stole på forskningen som sier at klimaendringer primært er menneskeskapte.

Problemet i klimaskepsis ligger altså ikke i forskningen, men heller mistilliten til forskning hos enkelte deler av befolkningen. Når all forskning blir kalt det samme, nettopp forskning, mister man altså både tillit og slagkraft. Spørreundersøkelser, casestudier og tekststudier faller under samme kam som matematiske og fysiske undersøkelser. Dette gjør at når noen slenger inn i en diskusjon at «forskning viser», så er tyngden av forskningen veldig varierende.

Om det er matematikk, ernæringsfysiologi, biologi; forskjel-

lene i metode og forskning er svært forskjellige. Likevel er forskningen tross alt det beste vi har for å få en forståelse av problemstillinger innen de forskjellige fagene. Men språket er noe mangelfullt når det feiler på å presisere hva slags type undersøkelser eller metoder som har blitt brukt, og hvor mye tillit vi kan ha til den enkelte forskningen. Begrepet er for bredt og innehar en altfor stor variasjon av betydninger. Språket tar ikke nok høyde for ulikhetene i forskjellige akademiske fagfelt, og blir dermed mangelfullt og misvisende.

Så kanskje kunne vi vært tjent med å snakke om forskning på en litt annen måte. Hvis man presiserer at det er en ernæringsfysiologisk undersøkelse, et casestudie i psykolo-

gien eller fagfelleverdert klimaforskning med høy enighet blant forskerne, ja, så er det kanskje litt lettere å ha tillit til det sistnevnte. Også må vi slutte å fortelle klimafornektene eller vaksinemotstandere at de ikke må stille spørsmål ved «forskning», for forskning skal betviles og hele tiden revurderes. Men vi kan kanskje hjelpe skeptikerne å forstå at det er stor forskjell på i hvilken grad vi kan stole på – og må forholde oss til – ulike forskning. Selv med feilmarginer er mye forskning det beste vi har å gå etter når vi skal forholde oss til verden. Og det er viktig at folk kan ha tillit til relativt sikker forskning.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Sindre Deschington

Zoom-pause: «Vi tar fem minutter så folk får litt frisk luft»

UNIVERSITAS

TIPS OSS:

tips@universitas.no

UTTEGNERE:

Emilie Waldal
Sivert Bjelland Sevatdal
Sofie Martesdatter Granberg

DESKJOURNALIST:

Amanda Schøyen

KORREKTURSJEF:

Harald Nordbø

Universitas støttes av Velferdstinget,
som står uten redaksjonelt ansvar.

nyhetsredaktør: **Live Tronstad**
livetronstad@gmail.com 412 81 039

NYHET

NTNU dropper skoleeksamen

Eksamen: Alle eksamener ved NTNU våren 2022 skal som hovedregel ha en annen eksamensform enn skriftlig skoleeksamen. Det skriver Universitetsavisa. NTNU begrunner beslutningen med erfaringene fra tidligere eksamensperioder under pandemien. Både høsten 2020 og høsten 2021 måtte universitetet raskt legge om eksamen på kort varsel. Dagens smittesituasjon og usikkerhet om

hvilke tiltak som vil gjelde i mai, spiller derfor inn. – Studentenes behov for forutsigbarhet har blitt lyttet til, sier leder for Studenttinget NTNU til Under Dusken. Samtidig velger NTNU å bevare bokstavkarakterer i fagene som endrer eksamensform. Les hvordan eksamen blir på ditt Oslo-lærested på side 6. *EUA*

Uren sone: Jakob Øvensen Aanderaa må få av seg smittevernsutstyret før han kan komme inn igjen på testsenteret.

Jakob brukte jula på koronatesting

Smittevernsutstyr, forsvarsuniform og antibac: slik ble jula for student Jakob Øvensen Aanderaa (23).

Koronaviruset

tekst Sofie Kristine Flydal
foto Sara Aarøen Lien

Det er bitte lille julaften, den mørkeste natten i året, og Jakob Øvensen Aanderaa er på sin første vakt på Adamstuen testsenter. Han er en av heimevernsoldatene som skal bistå i en hektisk periode. Vi møter ham på jobb den siste vekten i ferien før semesteret er i gang.

For Aanderaa var det fint å kunne bidra i dugnaden rundt pandemien, med avlastning for de ansatte på testsenteret.

– Nå har vi hørt mye i media at det har vært lite bemanning og mye å gjøre. Da er det fint å kunne

bidra. Det er veldig meningsfylt hele systemet. Det er ikke, sånn som man av og til gjør i førstegangstjenesten, at man bare graver sand for å grave sand.

I ukene før jul økte presset på teststasjonene ved Oslo universitetssykehus (OUS). På det høyeste, rett før jul, var det over 10.000 personer som testet seg på ett døgn, en dobling fra slutten av november, der det på det meste var litt over 5000 tester på ett døgn. I starten av desember forventet OUS et høyt trykk frem mot jul. I desember ble det besluttet at Heimevernet skulle bistå med både vaksiner og testing i Oslo.

Aanderaa er en av tolv heimevernsoldater som bidrar på senteret. Han har jobbet elleve

vakter i løpet av jula, blant annet på nyttårsaften. Arbeidsoppgavene inkluderer selve testingen, og praktiske oppgaver i forkant og etterkant.

– Vi gjør egentlig det aller meste, utenom det som går på persondata, sier Aanderaa.

Tempoet er ikke altfor høyt, men Aanderaa og noen kolleger bruker tiden på å gjøre klar testene som etterhvert skal sendes ut til testerne. At arbeidet er noe repetitivt til tider, er soldaten vant med fra Forsvaret.

Soldatarbeid

Studenten og soldaten mener det er bra at man kan bruke Heimevernet til oppgaver som dette. Det handler mye om å forberede, klargjøre – gjøre de riktige tingene så selve testingen går effektivt og knirkefritt. I tillegg tar de imot tester som blir tatt og desinfiserer

dem før de lagres i kjøleskap og deretter blir hentet for analyse.

– Det ligner på en måte veldig på Forsvaret. Å ha mest mulig klart til det smeller. Det er noe Heimevernet kan.

Og som i Forsvaret, blir det også en del venting mellom slagene. Da sørger Aanderaa for at ting er på plass, for plutselig kan det bli hektisk. Han står på testmottaket og venter på flere prøver å desinfisere.

– Det verste er egentlig når det ikke skjer noe.

Plutselig kommer først én, så to, så tre av de som står utenfor og tester med fulle brett med prøver. Da er det fullt tempo igjen en liten stund.

– Det ligner veldig på øvelse kan du si, at du har forskjellige vaktposter. Så det er veldig kjent. Det er rammer og tydelig merking. Så det passer veldig for for-

svarshoder.

Deltidsjobb i fanget

Aanderaa var i førstegangstjenesten i 2018, og har syv måneder igjen av Norges 18 måneder lange verneplikten. Tiden vil bli fordelt utover kortere heimevernsøvelser, som regel årlig, frem til han er 44 år. Bistanden under pandemien telles ikke som en del av verneplikten, fordi det er krisehjelp og ikke øvelse – på samme måte vil soldattjeneste i en krigssituasjon ikke regnes som en del av den 18 år lange verneplikten.

For tre år siden dimitterte Aanderaa etter førstegangstjeneste i bataljonen Garnisonen i Sør-Varanger. Der ble han kastet inn i en rekrutt i minus 30°C, skimarsjer og mye skog. Nå er han glad for å bli innkalt på nytt. Han har begynt å savne feltøvelser og skogen.

På Adamstuen er det enn så

Få søkte deltidsjobb

For et år siden fikk universiteter og høyskoler støtte av regjeringen og brukte millioner av kroner på opprette assistentstillinger for studenter. Dette skulle fungere som en kompensasjon på det stramme arbeidsmarkedet, som var rammet av pandemien. Det viser seg at få studenter

søkte på disse jobbene, skriver VG. – Bedre kjennskap til selve tilbudet og rollen som studentassistent, kunne kanskje bidratt til at enda flere engasjerte seg som assistent, sier viserektor for utdanning ved UiO Bjørn Stensaker til avisen. *LT*

Etterlyser strømstøtte

Leder i Norsk studentorganisasjon (NSO) Tuva Todnem Lund etterlyser strømstøtten studenter ble forespeilet før jul. Da sa statsråd Ola Borten Moe (Sp) at studenter kunne få opptil 3000 kroner ekstra i lån, og at denne ordningen skulle

være tilgjengelig i disse dager. – Vi vet at mange studenter sitter og fryser og teller kronene. Vi er avhengige av en rask løsning her, sier Lund til VG. Saken har enn så lenge ikke blitt lagt frem for Stortinget og det er ukjent når dette blir. *LT*

Heimevernet (HV)

- + Nasjonal beredskaps- og innsatsstyrke.
- + Består av 40.000 soldater.
- + Fordelt på 11 distrikter.
- + Distriktene har det territoriale ansvaret for beskyttelse av viktige militære og sivile installasjoner.
- + Hovedsakelig personell overført fra tolv måneders førstegangstjeneste.
- + Kan også bistå sivile myndigheter i spesielle tilfeller.

Kilde: Forsvaret.no

lenge lite av begge deler. Men arbeidet på testsenteret fungerte som en grei feriejobb, som han håper på å kunne ta med seg som deltidsjobb i studiehverdagen.

– Det er en fin deltidsjobb, det her. Veldig flaks, sier han.

Tjenestetillegget de får er også et fint supplement til studiestøtten.

Etter halvannet på informatikkstudier, begynner Aanderaa dette semesteret på profesjonsstudiet i psykologi ved UiO. Han tror jobben på testsenteret kan være relevant for utdanningen. Spesielt peker han på erfaringen han får med pasientkontakt.

– Det å møte pasienter og møte folk i forskjellige livssituasjoner og se hvordan samhandlingen mellom behandler og pasient er relevant for psykologifaget også. Og hvordan systemet fungerer, hvordan det påvirker både pasienten og de som utfører behandling.

Ute er det sol

Det er på tide med rollebytte, og Aanderaa skal ut i kulda og teste folk. Han liker det aller best: Det skjer litt mer, og han kan prate med de som er der for å testes. Men først må han få på seg smittevernsutstyr: munnbind, hette, smittefrakk og visir. I «uren sone» møter og tester han person etter person. Her står han gjerne to timer, enten en eller to ganger i løpet av en vakt. Folk er stort sett blide.

– Folk har vært veldig takknemlige og glad for at det er mulig å teste seg.

De som ikke har testet seg på en stund, er glade for å se at den testen Aanderaa og kollegaene bruker nå er mye mer behagelig enn den som har vært brukt tidligere. En lengre q-tip som ikke trenger å gå veldig langt inn i nesen gjør opplevelsen mindre ubehagelig.

Aanderaa synes at ferien på testsenter har vært deilig, og trives med å jobbe med både de ansatte på testsenteret, og medsoldatene i Heimevernet.

– Det er fint å jobbe med andre. Det har vært en fin ferie. Hyggelige folk og vi har blitt en liten del av gjengen som jobber her fast. Vi har blitt tatt veldig godt imot, sier han.

Og med det trer Jakob Øvensen Aanderaa av siste vakt for denne gang, klar for fadderuke – den andre han har hatt under pandemien – kun tre dager senere.

universitas@universitas.no

På den sikre siden: Hansker og munnbind må byttes ofte når Aanderaa tar imot de ferske koronaprøvene.

Ut med smitten: Søppelet fra testområdet får dobbel pose før det kastes med resten.

På nett: Det er duket for nok et digitalt semester på Oslos største læresteder.

ILLUSTRASJON: CHARLOTTE FØRDE SKOMSVØY

Slik blir vårsemesteret

Åpne lesesaler, få skoleeksamener og heldigital undervisning er det vi så langt kan forvente av våren.

Digitalt semester

tekst Elena Berg Hansen

Et håp om fysiske forelesninger, fulle lesesaler og biblioteker uten makskapasitet ble raskt bare en drøm, da omikron-varianten av koronaviruset feide inn over landet. Universitas har snakket med de fire største lærestedene i Oslo for å kartlegge hvordan vårsemesteret blir for hovedstadens studenter.

Universitetet i Oslo

På Universitetet i Oslo (UiO) vil både lesesaler, bibliotek og universitetets bygninger holde åpent i vårsemesteret. Bjørn Stensaker, viserektor for utdanning, forteller på e-post at UiO legger opp til undervisning i små grupper fysisk, mens større forelesninger går digitalt.

«Det er viktig for studentene å få struktur og møte hverandre og underviserne for å få godt læringsutbytte», skriver han.

Når det gjelder eksamener vil de i stor grad gjennomføres som hjemmeeksamener, også dette se-

mesteret. Stensaker antar det vil bli et fåtall skoleeksamener, med godt smittevern. Universitetet vil komme med oppdatert informasjon ettersom forholdene endrer seg.

Stensaker opplyser videre at UiO i utgangspunktet så for seg et vårsemester med mye fysisk undervisning, og ønsker å gjennomføre planene om det lar seg gjøre. Selv om samfunnet ble fullt gjenåpnet i høst og en-meteren opphevet, foregikk fortsatt omtrent 20 prosent av undervisningen ved UiO digitalt.

«Kan dere i teorien, over natten, gå over til fysisk undervisning om nye tiltak skulle tillate det?»

«Omlegginger fra ett 'modus' til et annet er krevende – både for studenter og ansatte. Endringer skal kommuniseres, tilpasninger må alltid gjøres og alle liker å ha forutsigbarhet. Vi er opptatt av at vårsemesteret skal gi mulighet for mest mulig fysisk undervisning og at løsningene som vi ender opp med nå har en mer varig karakter.»

«Men er timeplanen og romplanen lagt opp slik at fysisk undervisning for alle studenter vil være

mulig dersom restriksjoner tillater det?»

«Vi sitter på gjerdet og venter på hva vi kan gjøre. Meterregelen er ikke minst viktig for utnyttelse

Faller meteren bort åpner jo det for langt enklere tilpasning til enda mer fysisk undervisning

Bjørn Stensaker, viserektor for utdanning ved UiO

av fysiske arealer. Så lenge meteren gjelder er det faktoren som styrer vår kapasitet. Faller meteren bort åpner jo det for langt enklere tilpasning til enda mer fysisk undervisning», skriver han.

Oslomet

Fungerende prorektor Silje Bringsrud Fekjær på Oslomet opplyser at det blir digital undervisning fram til 21. januar, med unntak for ferdighetstreninger, forsøk og laboratorier.

Det vil ikke være eksamener med fysisk oppmøte de tre første ukene i januar, men studiestedene vil være åpne og tilgjengelige for studenter i denne perioden.

Når det gjelder resten av vårsemesteret, sier Fekjær at Oslomet vil følge råd og retningslinjer fra myndighetene.

«Vi vil komme tilbake til hva det betyr for studentene så snart vi vet mer om situasjonen framover», skriver hun i en e-post til Universitas.

Hun opplyser videre at vårens timeplan på Oslomet er laget med tanke på at de ønsker å gi studenter mer fysisk undervisning. Ved en full gjenåpning uten avstandsbegrensninger vil det være praktisk mulig å få studentene relativt raskt tilbake på campus, ifølge prorektoren.

Handelshøyskolen BI

BI holder campus og biblioteksfasiliteter åpne, men tilbyr kun digital undervisning, informerer rektor Inge Jan Henjesand over e-post.

«I første omgang vil digital undervisning innføres frem til 28. januar for BIs heltidsstudier og til 23. januar for skolens videre utdanningsprogrammer. Eventuelle endringer i undervisningstilbudet vil varsles i god tid før implemen-

tering.»

Når smittesituasjonen tillater det, ønsker BI å tilrettelegge for fysisk undervisning på campus.

«Det er for tidlig å si noe om eksamensgjennomføringen for vårsemesteret. Dette er noe vi vil komme tilbake til så snart det er klart!»

BI forklarer at de har timeplanlagt både med aktiviteter og rom så de kan gå over til fysisk undervisning om det blir aktuelt.

Høyskolen Kristiania

Høyskolen Kristiania ønsker å gjennomføre mest mulig av undervisningen fysisk, med unntak av januar. Det opplyser prorektor for utdanning Sander Sværi.

«Før jul planla vi for digital undervisning i alle fag der det var faglig gjennomførbart. Dette for å sikre at studentene hadde en mest mulig forutsigbar semesterstart», skriver han i en e-post til Universitas.

Høsten viste høyskolen at pandemien gjorde det vanskelig å planlegge for skriftlig skoleeksamen. Derfor har de valgt å ha alternativer til stedlig skoleeksamen denne våren.

universitas@universitas.no

Digital undervisning har kommet for å bli

Kombo: UiO-forsker Crina Damşa tror hybridundervisning, kombinasjonen av fysisk og digital undervisning, er kommet for å bli. Også etter at pandemien er over.

Under pandemien har lærestedene bygget opp betydelig digital infrastruktur. Det mener UiO-forsker Crina Damşa er en viktig forutsetning for videre digital undervisning.

Nyhetsintervju

tekst Elena Berg Hansen
foto Sara Aarøen Lien

– Dette er både en utfordring og en gevinst. Digital undervisning har kommet for å bli, men det har både sine negative og positive sider, sier Crina Damşa, som er førsteamanuensis på Institutt for pedagogikk og visedekan for innovasjon og digitalisering ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo (UiO).

Snart to år etter pandemien ble sparket i gang, fortsetter undervisningen for brorparten av Oslos studenter over nett. Damşa har forsket på mobiliseringen fra fysisk til digital undervisning, siden starten.

Fra engasjert til trett student

Synet på digital undervisning har variert stort blant studenter, siden hun gjorde de første undersøkelsene høsten 2020.

– Ifølge rapportert data fra deltakerne i undersøkelsen så man at noen studenter var ivrige, inter-

essert og la inn en ekstra innsats, forklarer Damşa.

Likevel påpeker hun at forskningsprosjektet ble gjort tidlig etter første nedstengning. Da landet ennå var «sjokkert» og «opptatt av å få dette til».

– Senere undersøkelse viser litt tretthet og at studentene er motstandsdyktige, men at det har blitt en lang og vanskelig periode for alle.

– *Hvordan tror du vi vil håndtere å ha en ny periode med heldigital undervisning?*

– Vi er klart bedre forberedt teknisk sett. Den digitale infrastrukturen er på plass, det samme er mer kunnskap og erfaring som kan brukes i planlegging og gjennomføring av undervisningen, svarer Damşa og fortsetter:

– Samtidig har det vært en lang pandemiperiode, og alle hadde nok håpet å gå tilbake til et normalt liv. Men jeg tror alle kommer til å klare seg med delvis nedstenging og få ny entusiasme og energi når man kan komme tilbake på campus.

– *Hva gjør digital undervisning med oss som mennesker?*

– Det har nok vært med på å gjøre oss mer selvstendig i arbeids- og studentlivet. Videre forskning kan vise oss hvordan vi kan bygge på dette i fremtiden, med tanke på tilpasset undervisningsopplegg og ulike behov for støtte til studenter. Måten mange studenter klarte seg på er i hvert fall til å være imponert av.

Undervisere mest påvirket

Forskningsprosjektet hadde som formål å kartlegge hvilke metoder, digitale verktøy og støttestrukturer undervisere brukte da de gikk i gang med digital undervisning. I tillegg ville de se på hvordan undervisere og utdanningsinstitusjonene håndterte og taklet utfordringene.

Undersøkelsen avdekker at de fleste underviserne hadde lite erfaring med onlineundervisning, hvorav ti prosent svarte at de bare hadde prøvd det én gang før pandemien begynte.

Damşa forklarer at begrenset tid og muligheter til å omskape undervisningen var med på å bidra til at noen fant det utfordrende å gå over til digital undervisning. Andre aspekter handlet om underviserens ytre omstendigheter slik som internettforbindelse, distraksjoner fra barn og støy i det digitale. I tillegg følte mange at de ikke fant fram til nok praktisk og teknisk støtte fra lærestedene.

– De fikk i stedet støtte fra kolleger, uformelt nettverk og online ekspertgrupper, forklarer Damşa.

Hun sier at studiet viser at underviserne var opptatt av å gjøre så godt de kunne under vanskelige omstendigheter, men at utførelsene ga ulike resultater.

– Mens noen undervisere mislikte situasjonen og følte de var i en veldig sårbar setting, viser funnene våre at noen også opplevde et utvidet og forsterket handlingsrom og at de utviklet en forståelse og kompetanse med tanke på online undervisning, sier Damşa.

Potensiale etter pandemien

Damşa mener det både er mindre og mer positive konsekvenser av digital undervisning.

– Digital undervisning kan gi begrenset variasjon i undervisningen. For mange har den blitt mindre interaktiv, forklarer hun.

Blant de mer positive aspektene peker hun på at digital undervisning kan bidra til å øke kvaliteten på undervisningen. Dette fordi det krever mer planlegging. I tillegg kan «poll»-funksjoner i Zoom og Teams gjøre at studenter oftere kan komme med tilbakemeldinger, og dermed styrke undervisningskvaliteten.

– I tillegg har det for studenter som ikke liker å delta muntlig i undervisningen blitt enklere å uttrykke seg, gjennom å gjøre det skriftlig via chat eller ved online whiteboards.

Damşa mener konsekvensene av de positive aspektene gjør at hybridundervisning har potensiale også etter pandemien.

Hun kommer med et eksempel fra en hybridløsning hun har hørt om fra kollegaer på utdanningsvitenskapelig fakultet: Fjernkontakt og hybride veiledningsopplegg, som brukes i lærerutdanningen mens studenter har praksis på skoler.

– Dette betyr at studenten filmes mens de underviser ute i praksis. I stedet for å være i rommet kan studentens akademiske veileder følge med over video. Fordelene ved dette er at det blir mindre reisetid, at studenten samt elevene oppfører seg mer naturlig og at flere veiledere og andre stu-

denter kan se klippet og komme med tilbakemeldinger, både digitalt og i fysiske møter.

– *Tror du digital undervisning har kommet for å bli?*

– Det er nok ikke et valg. Hybridundervisning (kombinert fysisk og digital undervisning, red. anm.) vil bli en undervisningsform som benyttes, fordi det kommer flere hybride løsninger, sier forskeren.

– Men en viktig betingelse er at både undervisere og studenter utvikler deres digitale kompetanse og at utdanningsinstitusjoner har den nødvendige digitale infrastrukturen og et støttesystem på plass.

universitas@universitas.no

Dette er forskningsprosjektet:

+ April 2020 gikk et forskerteam i gang med å se på hvordan undervisere håndterte å gå over til helhetlig digital undervisning på kort tid.

+ Studiet ble gjort online. Deltakerne var 170 undervisere fra institusjoner fra hele Norge, rekruttert blant 3000 medlemmene fra en onlinegruppe.

+ Forskerteamet bestod av Malcolm Langford og Dan Uehara fra Senter for fremragende utdanning CELL, og Ronny Scherer og førsteamanuensis Crina Damşa fra Det utdanningsvitenskapelige fakultet. Alle fra Universitetet i Oslo.

Ølforbudet knebler studentfrivilligheten

Skjenkestopp og tiltak fører til færre frivillige i studentbarene. Foreningene mener de lider, og er samtidig ivrige etter å åpne opp igjen så snart de kan.

Stengte barer: – Vi mister samlingsstedene våre for de frivillige, forteller DNS-leder Christina Eide.

Skjenkestopp

tekst Tord Magnus Håland Dyrkorn og Endre Ugelstad Aas
foto Sindre Deschington

– Du ser det jo veldig godt, her vi sitter i en helt tom foajé. Fra skjenkestoppen kom før jul, har vi stengt ned hovedvirksomheten vår, altså å være et sosialt samlingssted for studentene i Oslo.

Det svarer styreleder, eller formann, i Det Norske Studentersamfund Christina Eide, på spørsmålet om hva skjenkestoppen betyr for DNS og Chateau Neuf.

Universitas møter Eide i studentenes storstue på Majorstuen, som for tiden er blottet for liv og leven. For selv om regjeringen har varslet ny pressekonferanse om koronatiltakene førstkommande fredag, er det fortsatt ulovlig å sette seg ned på en bar og bestille øl,

og det har maksimalt vært tillatt å samles 50 personer med faste, tilviste plasser.

De siste tiltakene har tydelig kuttet ned på aktivitetsnivået på det til vanlig travle bygget.

– Det er fortsatt noe foreningsaktivitet i bygget, men alle serveringsstedene våre, og kafédriften, er likevel stengt, forteller Eide og forklarer at de forsøker å gjøre det beste ut av situasjonen.

– Vi håper likevel at skjenkestoppen blir opphevet snart.

Tapt generasjon

Rent økonomisk slår Eide fast at DNS ikke er i fare. Det tiltakene går hardest utover er uten tvil studentfrivilligheten.

Serveringsstedene på Chateau Neuf drives i all hovedsak av frivillige studenter, som bruker huset som et sosialt samlingssted.

– Helt siden mars 2020 har vi

merket at folk synes det ikke er like gøy å holde på med frivillighet lenger. Vi har mistet mange av de fine samlingspunktene for frivillige på grunn av tiltak, forklarer DNS-lederen, og legger til:

– Man mangler også mye av den essensen som var i det å drive med frivillig arbeid på Chateau Neuf. Det er ikke det samme når man har bordbestilling, og ikke kan skravle like fritt ved baren som tidligere.

– Merker dere at det er vanskeligere å rekruttere frivillige nå under pandemien?

– Både vi og andre studentforeninger har merket at det er en generell nedgang i antall aktive. Det er vanskeligere å få folk til å møte opp på skift og aktiviteter.

– Likevel, der vi og andre har merket det mest, er på mellomledernivå. Vi har gått to år uten rekruttering, og de som var før

Det er litt skummelt å ikke kunne være synlige for de nye som ikke vet at vi eksisterer ennå

Juline Emilia Torp D'Alessandro, nestleder ved Samfunnet Bislet

pandemien er jo nå ferdige å studere. Så vi har på en måte mistet alle de som kunnet vært mellomledere nå.

Også i toppen drives DNS, som de fleste studentforeninger, av studenter. Det er studenter som går inn i styrer og tar over administrerende stillinger. Det at DNS nå står i fare for å mangle studenter å rekruttere, beskrives som kritisk.

– Vi har mistet to kull med potensielle aktive, sier Eide.

Fra 200 til 60 frivillige

Universitas har også snakket med andre barer og puber i Oslo, dre-

vet av og for studenter. Rapportene derfra er stort sett de samme som fra Eide: Tiltakstrøtthet, frustrasjon og utfordringer med rekruttering.

– Vi ønsker å holde åpent så mye som mulig. Kjellerne på Blindern står jo for mye mer enn bare alkoholserving. Likevel blir det sosiale tilbudet veldig lammet. Med skjenkestoppen må all baraktivitet stoppe opp, og det er vanskelig å ha noe sosialt liv på campus akkurat nå.

Det forklarer Jon Aleksander Prøitz, som er koordinator i kjel-

Et stort frafall fra frivilligheten kan forsterke tendenser vi allerede ser med mye gjennomtrekk av frivillige, og bidra til at foreninger må bruke mye tid på rekruttering

Daniel Arnesen, sosiolog ved Institutt for samfunnsforskning

– Særlig for barne- og ungdomsorganisasjoner er dette en stor bekymring.

Sosiolog Daniel Arnesen forteller også om en betydelig nedgang i aktivitet for frivillige foreninger i Norge. Han er ansatt ved Institutt for samfunnsforskning, og har forsket på hvordan pandemien har rammet frivilligheten i Norge.

– Da pandemien brøt ut gjorde vi en undersøkelse blant alle lag og foreninger i Norge. I april 2020 hadde halvparten av foreningene redusere aktivitetene sine og 26 prosent satt den på vent. Flertallet svarte at de måtte redusere driften.

På tross av dette opplyser Arnesen om at foreningene i all hovedsak har vært dyktige til å tilpasse seg den nye hverdagen. Blant annet ved å gjennomføre aktivitetene utendørs.

– Men det er klart at en reduksjon av aktivitetsnivået tross tilpasningsdyktighet har betydning for rekrutteringen. Et stort frafall fra frivilligheten kan forsterke tendenser vi allerede ser med mye gjennomtrekk av frivillige, og bidra til at foreninger må bruke mye tid på rekruttering, sier han.

Ifølge Arnesen er flertallet av dem som engasjerer seg i en frivillig forening kun innom for en kort periode.

– Undersøkelser viser at de fleste bytter aktiviteter med jevne mellomrom. 70 prosent av alle som er med, er det vi kaller korttidsfrivillige. De er gjerne bare med i en kort periode før de går videre. Derfor er det spesielt viktig at man har en kjerne av ildsjeler som bidrar til å overføre kunnskap mellom medlemmene.

Det gjelder særlig for studentforeninger, påpeker Arnesen.

– For dem er det svært viktig med kontinuitet på styringssiden. I tillegg er det nødvendig med gode rutiner for hvordan man overfører kunnskap internt i foreningen. At man har noen strukturer som bidrar til å videreføre driften, selv om folk kommer og går.

Håper på snarlig gjenåpning

Alle studentbarene Universitas har snakket med, har forståelse for tiltakene og for nødvendigheten av å få kontroll på smitten. Likevel legger de ikke skjul på frustrasjonen og skuffelsen både

blant egne frivillige, og studenter som savner studentbaren sin.

– Jeg tror studentene savner oss. De er tydelig frustrerte, og det er helt klart at folk vil tilbake til normalen og ha det gøy, forteller Prøitz ved UiO, og legger til:

– Når det tilbudet som studenter vet har vært bra over tid, forsvinner eller reduseres, kommer det reaksjoner.

D'Alessandro ved Samfunnet Bislet forklarer at de ble savnet mye, spesielt i begynnelsen av pandemien:

– Men de som ble studenter under pandemien har aldri opplevd Samfunnet Bislet. Det er litt skummelt å ikke kunne være synlige for de nye som ikke vet at vi eksisterer ennå.

Det er vanskelig å ha noe sosialt liv på campus akkurat nå

Jon Aleksander Prøitz, koordinator i kjellerpubnettverket ved UiO

Eide ved Chateau Neuf er klar på at studenter har savnet sosiale arenaer under pandemien:

– Vi prøvde kreative løsninger for å holde det gående gjennom pandemien. Blant annet har vi streamet quiz og andre arrangementer fra kjelleren. Vi har også fungert som lesesal på noen tidspunkter, forteller hun.

Alle de tre håper at en gjenåpning kan komme så raskt som mulig. De lover å være tilbake i full drift så raskt de kan etter de har fått klarsignal fra myndighetene, som Eide håper kommer med litt mer enn 24 timers varsel.

– Har dere en beskjed til tørste studenter som savner studentbaren sin?

– Vi gleder oss til å se dere igjen, og vi håper dere kommer tilbake, sier Eide.

– Vi åpner så raskt som mulig, og kommer til å gi det beste tilbudet vi kan, slår Prøitz fast.

– Vi håper å være tilbake snart, og fortsette å være et samlingspunkt som vi har vært for studenter i ti år nå, sier D'Alessandro.

universitas@universitas.no

lerpubnettverket ved UiO. Også hans største bekymring er konsekvensene for frivilligheten til foreningene som driver pubene.

– Vi har sett at flere frivillige enn normalt har falt bort. Det er veldig bekymringsfullt, og kan nok være en indikasjon på at folk har mistet de sosiale miljøene de har, slår Prøitz fast.

For Samfunnet Bislet, Oslo-mets studentbar, er situasjonen den samme. Nestleder Juline Emilia Torp D'Alessandro forklarer at det ikke bare er vanskelig å rekruttere nye frivillige, men at det også er utfordrende å rekruttere dem til deltakelse i studentlivet rundt en bar som til stadighet må holde stengt.

– Vi rekrutterer studenter når de kommer i baren for å være sosiale, og når vi ikke får ha åpent, mister vi rekrutteringsarenaen vår, forteller D'Alessandro og fortsetter:

– Før pandemien hadde Samfunnet Bislet rundt 200 aktive frivillige i semesteret. Noen jobbet en gang i måneden, andre bare noen ganger i semesteret. Nå har vi rundt 60.

– Selv om vi har planer for rekruttering, kan vi ikke rekruttere studenter til en bar som holder stengt.

Avhengig av kontinuitet

Stian Slotterøy Johnsen er generalsekretær i Frivillighet Norge. De er det største samarbeidsforumet for frivillige organisasjoner i Norge.

– Vi har hørt fra flere av våre medlemsorganisasjoner at de har utfordringer med opplæring og oppfølging av nye styremedlemmer i sine lokallag. Det kan i verste fall føre til brudd på aktiviteten, og at det blir vanskeligere å rekruttere nye til foreningen, sier Slotterøy Johnsen.

Tilbudsguiden

AVIS

Da Dagsavisen

Grubbegata 6
Oslo

dagsavisen@kundesenter.com
www.dagsavisen.no
Tlf: 22 99 80 50

50 % studentrabatt på Dagsavisen

MORGENBLADET

50 % studentrabatt på Morgenbladet

Bestill her:
www.morgenbladet.no/student

Kontakt oss:
abo@morgenbladet.no
23 36 05 00

www.morgenbladet.no

EVENT

DJ BOOKING NORGE AS **LYD.NO**

DJ Booking Norge AS
Hasleveien 28A
0571 Oslo

djb@djb.no
Tlf: 90 53 29 29
DJ og artister: www.djb.no
Lyd og lys: www.123lyd.no

10% studentrabatt på leie av lyd- og lysprodukter fra 123lyd.no

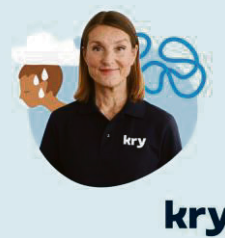
DJ til ditt studentparty/samling fra djb.no

Spesialsydde løsninger som passer ditt budsjett.

PSYKOLOG

Trenger du å snakke med noen?
Snakk med psykolog over video
Alltid kort ventetid

Les mer på kry.no/psykologi

Det hjelper å snakke med noen.

Dialog tilbyr timer, kurs og grupper hos psykologer, familierapeut og filosofisk praktiser.

Studenter får 200,- i rabatt pr time på våre samtaletenester.

Les mer på www.dialog-oslo.no

TILBUDSGUIDEN

Gode tilbud for studenter i Oslo

OSI KORONARAMMET:

– Studentidretten er nærmest i dvale

Bekymret: Styremedlem i OSI Nina Stærnes frykter aktivitetsrestriksjonene vil føre til demotiverte medlemmer og økt frafall i studentidretten.

Rekordhøye smittetall og restriksjoner fortsetter å påvirke studentidretten. Nå frykter OSI høyt frafall i vårsemesteret.

Tomme gymsaler

tekst Marte Emilie Tonås Torstensen
foto Sara Aarøen Lien

– Å få lov til å trene sammen med andre i et fellesskap er en viktig del av studiehverdagen, og vi vet det påvirker studentene negativt når de blir fratatt denne muligheten.

Det sier politisk ansvarlig i hovedstyret til Oslostudentenes idrettsklubb (OSI) Nina Stærnes til Universitas.

13. desember ble det lagt frem nye inngripende tiltak og restriksjoner for å bremse den økende smitten i Norge. Regjeringen anbefalte å utsette eller avlyse arrangementer inne, og ba voksne som vil gjennomføre organiserte fritidsaktiviteter utendørs om å

gjøre dette med avstand og antallsbegrensninger.

For studentidretten betyr det at få vil kunne drive idretten sin som normalt.

Kortvarig glede

Kort tid etter gjenåpningen fortalte OSI til Universitas at studentidretten var på vei opp igjen. Etter lang tid med restriksjoner og smittevern kunne studentene endelig ta farvel med kreative løsninger som kontaktløs fotball og gruppedans på Zoom. Det viste seg å bli en kortvarig glede.

Knapt fire måneder etter Norge åpnet for fullt, må idretten på nytt forholde seg til svært strenge aktivitetsrestriksjoner.

– Den siste tiden har det vært veldig stille, studentidretten er nærmest i dvale. Med så mye innendørs idrett som OSI har, har

dessverre mange av medlemmene våre fått en ufrivillig lang juleferie.

Stærnes legger til at hun håper tiltakene endrer seg i løpet av kort tid, slik at det blir mulig å drive med innendørs idrett igjen.

– Hvis det ikke åpnes for idrett inne, er det i realiteten en nedstenging av 90 prosent av studentidretten. Det meste foregår innendørs, og det sier seg selv at man ikke kan drive med kampsport og ballett ute i snø og slaps.

Regjeringen skal i løpet av uken vurdere hvilke tiltak som skal videreføres og ikke. De har ikke utelukket at tiltakene kan bli forlenget.

Frykter frafall

Stærnes sier at OSI er mer enn bare idrett, og forklarer at det også er en viktig møteplass for

byens studenter.

– På trening vil studentene føle på et fellesskap, og vi har fått tilbakemeldinger fra medlemmer som sier at det var deilig å få drive med idrett det høstsemesteret som var. Flere av dem påpeker at det var ekstremt viktig for både den fysiske og psykiske helsa.

Nå frykter hun at tiltakene vil føre til demotiverte medlemmer og økt frafall i idretten.

– Så fort vi starter opp med trening vil vi se hvor mange som fortsatt henger med. Akkurat nå har vi ingen konkrete tall på om det er noe frafall, men hvis tiltakene fortsetter er jeg redd det er mange studenter vi ikke vil se igjen utover vårsemesteret.

Utetrening + restriksjoner = sant
Til tross for at idretten inne er utsett og avlyst, har OSI gjennomført noen aktiviteter utendørs.

– Noen av gruppene våre, som klatring og friluftsliv, har hatt noe utendørs aktivitet. Vi tilbyr også vintersport, og OSI har egne grupper for langrenn, ski og snowboard. De kommer nok til å ha noen treninger fremover, sier Stærnes, og legger til:

– De som arrangerer aktiviteter ute er veldig flinke til å følge retningslinjene som gjelder.

Så lenge idretten må forholde seg til strenge aktivitetsrestriksjoner, har hun en klar anbefaling til studentene.

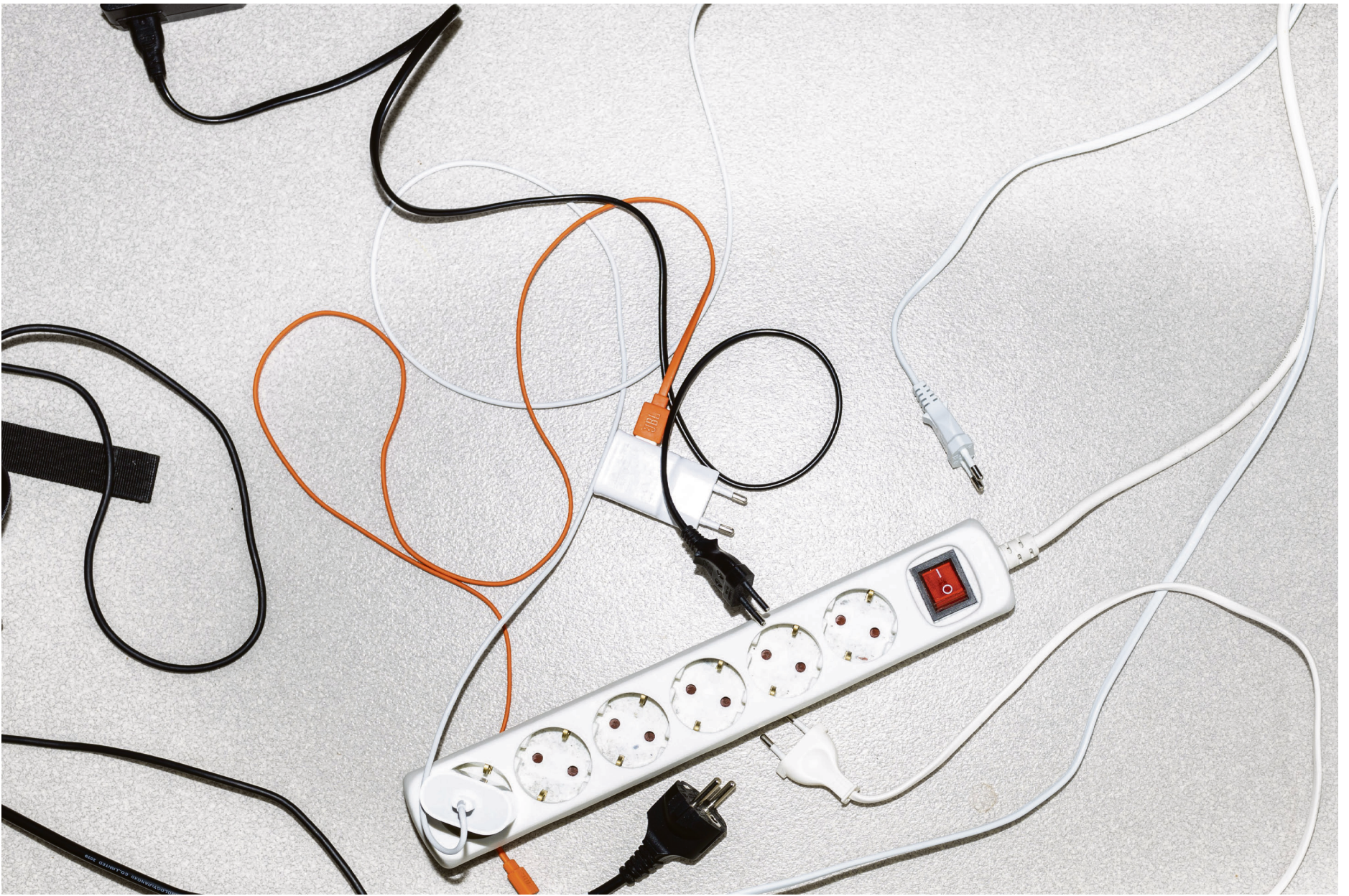
– Akkurat nå finnes det langt flere fordeler ved å trene utendørs, og jeg vil råde studentene til å søke seg til de gruppene som oppholder seg ute. Da har man gode muligheter til å bli med!

universitas@universitas.no

Oslostudentenes idrettsklubb (OSI)

- + Etablert i 1882 under navnet Norske Studenters Gymnastikk- og Fægteforening.
- + Navnet ble forandret til Oslostudentenes Idrettsklubb i 2005.
- + OSIs visjon er «Alle studenter i aktivitet».
- + Har 37 avdelinger som organiserer ulike idretter.

Kilde: OSIs nettsider

Faller: Med det som starter som nok et digitalt semester, er det i hvert fall en trøst at strømprisen ser ut til å falle utover året.

Strømprisen er på vei ned

Kraftanalytiker spår lysere (og varmere) tider for oslostudenten dette semesteret.

Strømpris

tekst Live Tronstad
foto Sara Aarøen Lien

Høsten har budt på skyhøye strømpriser. Den gjengse Oslo-forbruker har i snitt måttet punge ut med 1,22 kroner per kilowatttime (kwt) (se faktaboks) i høst. Enkelte dager har strømprisen ligget rett i underkant av svimlende fire kroner per kwt.

Sammenlignet med snittprisen de siste 15 årene, er det i alle tilfeller snakk om en mangedobling av prisen. Strøm har vært 12 ganger dyrere denne høsten, sammenlignet med rekordbillige 2020 viser tall fra strømbørsen Nordpool.

Nå ser strømprisens klamme hånd ut til å løsne taket. Litt hvert fall.

– Det blir nok fortsatt ganske høye priser i januar, februar og mars, men lavere enn vi forventet før jul. Det er bra for forbrukerne, sier kraftanalytiker Ole Tom Djupskås i selskapet Refinitiv til Universitas.

Hvorfor så sabla dyrt?

Strømprisen styres av tilbud og etterspørsel, og settes der de to kurvene møtes. Prisen varierer fra time til time, og fra region til region.

De høye prisene i 2021 kan

forklares med faktorer på både tilbuds- og etterspørselssiden i strømmarkedet, opplyser Djupskås: – For ganske nøyaktig et år siden opplevde vi en kald vinter med svært lite nedbør. For å varme opp hus og leiligheter skjøt etterspørselen i været. Samtidig førte lite nedbør og snø til mindre vann å bruke til å produsere kraft. Det bidrar til høyere strømpriser og fikk ringvirkninger resten av året.

– I tillegg til stigende priser på kull, gass og CO₂, så har prisene eksplodert litt egentlig, fastslår Djupskås.

Strøm har vært 12 ganger dyrere denne høsten

Faller i vinter

Inn i nyåret tror Djupskås at prisene kan være på bedringens vei. Vannmagasinene fyller seg sakte opp, selv om de fortsatt er i underkudd.

– Det ser bra ut for forbrukerne nå vil jeg si.

Selv om værmeldingene kan

endre seg fort, ser det til å bli mildere og våtere vær enn normalt de nærmeste ukene

– Hva kan oslostudenter forvente seg av strømpriser fremover?

– For resten av januar forventer vi at prisene i Sør-Norge vil ligge på omtrent 1,35 kroner. I februar har vi en prisforventning i Sør-Norge på 1,10 kroner. Det er derfor fortsatt ganske høy prisforventning.

Inkludert et typisk påslag og nettleiepris (se faktaboks), samt moms, tilsier dette 2,12 kroner per kwt for Oslo-beboere i resten av januar. I februar er estimatet på 1,8 kroner.

Billigere til sommeren

Den fallende prisutviklingen forventer Djupskås kommer til å fortsette videre, og særlig i årets andre og tredje kvartal.

– I andre kvartal er prisforventningen til markedet 0,6 kroner per kwt i Sør-Norge, før avgifter. Det er en klar nedgang sammenliknet med desember og hittil i januar. Men det er ikke normalpris.

Sammenlignet med de siste ti årene er det fortsatt en dobling, i snitt.

Markedet forventer at prisen skal falle ned til «fornuftige nivåer» i Sør-Norge i tredje kvartal, og vil ligge på 0,43 kroner, ifølge Djupskås.

– Jeg tror ikke det er så dumt. Det ser nå ut som vi får en våt

vinter med mye snø. Da kan magasinene fylles opp igjen til sommeren.

universitas@universitas.no

Forbrukerrådets beste strømtips

+ Universitas har vært i kontakt med Forbrukerrådet, som gir følgende tips til den gjengse oslostudenten, som ikke har strøm inkludert i husleien:

+ Ikke la deg lure av tilbud om student-strøm. De billigste avtalene med lengst varighet finner du alltid på strompris.no.

+ Hold deg unna avtaler hvor strømrregningen fordeles utover hele året. Da risikerer du en uforutsett kjemperegning når avtalen avregnes ved avslutning.

+ Ikke kjøp strøm på døra eller i elektronikkbutikken. Da er du garantert å betale mer enn du må. Vær også skeptisk til tilleggstjenester som du nesten aldri får nytte av, slik som strømforsikringer og pristak.

+ Den billigste strømmen er den du ikke bruker. Når prisene er høye, kan det være penger på å spare på å korte ned på dusjtiden eller senke varmen inne noe.

+ Hvis det trekker mye i leiligheten kan det for eksempel være lurt å legge tetningslister ved dører og vinduer. Hvis du leier, kan du også ta kontakt med huseier og se om dette er noe som kan gjøres for å få ned strømforbruket.

Strømbegrepene du må kunne

+ Kilowatttime: Blir forkortet kwt eller kwh, og er en mye brukt måleenhet for energi.

+ I snitt bruker en leilighet 10 900 kwt i per år. En timinutters dusj har et energiforbruk på omtrent 6,5 kwt.

+ Spotpris: Det strømmen koster til en bestemt tid på et bestemt sted, og omtales ofte bare som strømprisen. Styres av tilbud og etterspørsel av kraft.

+ Påslag: En øre-pris som strømselskapene tar betalt i tillegg til spotprisen, og i snitt på 7 øre per kwt.

+ Nettleie: Avgiften du betaler for å få strømmen transportert til husholdningen din, og som kommer i tillegg til selve kraften på strømrregningen. Det er ofte en fastpris og en avgift som legges til hver kwt brukt.

+ Nordpool: Strømbørs som offentliggjør strømprisene for mordendagen, hver dag.

Kilde: Store norske leksikon, SSB, Elvia, E24 og Forbrukerrådet

Kilde: Forbrukerrådet

Forbanna på UiOs klimastrategi: – Hårreisende

Oppgitt: Utydeligheten i utkastet gjør ikke ikke at gjennomføringen blir noe enklere å iverksette, mener studentpolitiker Axel Klanderud. Han er lei av å vente på en klimastrategi som bidrar til kutt i utslipp.

Utvannet versjon uten konkrete tiltak, mener grønn studentpolitiker om UiOs omdiskuterte klimastrategi. Tiltakene er ikke klare ennå, sier viserektor.

Grønn plan

tekst Ine Schweps
foto Charlotte Førde Skomsøy

– UiO oppleves allerede som et uoversiktlig hierarki. Utydeligheten i utkastet gjør ikke ikke at gjennomføringen blir noe enklere å iverksette, sier studentpolitiker Axel Klanderud (Grønn Liste) til Universitas.

Han stiller seg kritisk til den reviderte versjonen av Universitetet i Oslos nye klimastrategi. Strategien ble først presentert i fjor sommer, og den reviderte utgaven kom ut før jul. 8. februar skal universitetsstyret etter all sannsynlighet vedta den.

Klanderud peker på en rekke forbedringspunkter han gjerne skulle sett i det nye utkastet:

- Redusere eller kutte animalsk mat
- Bedre vilkår for biomangfold
- Klarere retningslinjer for hvordan strategien skal gjennomføres i praksis
- Klarere retningslinjer for hvordan man skal kutte klimautslipp i praksis
- Målsette hva slags grønt,

tverrfaglig studietilbud UiO skal ha, og i hvilket år det skal være på plass

Vil ha kjøttstopp

Klanderud synes det er svært overraskende at UiO ikke innfører tiltak for å kutte og redusere innkjøp av animalske produkter. Ifølge ham er det en åpenbar og enkel måte å kutte klimautslipp på.

– Hadde man vedtatt at all catering UiO kjøper inn og matservering på UiOs arealer skulle vært vegetariske eller plantebaserte med opphav i Europa, hadde man satt mye tydeligere rammer, sier han.

En rekke universiteter i Europa har kuttet kjøtt helt eller delvis fra menyene som et tiltak for å kutte utslipp. Begge eliteuniversitetene Goldsmiths og Cambridge i Storbritannia har kuttet kjøtt fra kantine menyene. Nylig kuttet også studiesteder i Berlin nærmest alt kjøtt fra menyene som et ledd i å kutte klimagassutslipp.

– Svært skuffende

I tillegg er en sentral setning fjernet i det nye utkastet, påpeker Klanderud.

I det opprinnelige utkastet som ble lagt fram i fjor stod det nemlig at «UiO bør imidlertid ikke gå inn med egenandeler i prosjekter som opplagt ikke er i tråd med en bærekraftig utvikling». Setningen er nå strøket.

– Det åpner for at UiO kan støtte prosjekter som åpenbart ikke er bærekraftige. Det er hårreisende i mine øyne, sier Klanderud.

Universitas har tidligere skrevet om UiO-professorer som mente førsteutkastet til klimastrategi stod i konflikt med akademisk frihet. Dagens Næringsliv kalte utkastet for «UiOs koko-strategi på klima» på lederplass.

– Det hadde vært greit dersom kritikerne til førsteutkastet faktisk kom med flere konkrete forslag til handling, men de klarer jo ikke det heller. Igjen sitter man med en utvannet versjon av førsteutkastet, konkluderer Klanderud.

UiO: – Tiltaksplan er ikke klar

Viserektor for klima, miljø og tverrfaglighet Mette Halskov Hansen tilbakeviser påstandene til Klanderud. Ambisjonene i strategien er ikke endret, ifølge henne.

Hun peker på at en viktig endring som er gjort i siste runde, er å skille ut de konkrete tiltakene fra den overordnede strategien. Det er altså ingen konkrete tiltak,

men den overordnede strategien som i første runde skal vedtas 8. februar.

– *Hvorfor har man valgt å dele opp arbeidet i en overordnet strategi og en tiltaksplan?*

– Det er styrets oppgave å vedta på det strategiske plan, men de skal ikke detaljstyre universitetet. Derfor følger tiltaksplanen strategien og målene som ligger i den, skriver Hansen i en e-post.

Tiltaksplanen som skal skissere hvordan de ulike klimamålene skal nås i praksis er altså ikke klar ennå. Men arbeidet er satt i gang, opplyser Hansen.

– Tiltaksplanen skal sendes på høring ved universitetet, slik vi gjorde det med strategien, så det blir mulighet også for studenter til å komme med konkrete endringsforslag, skriver Hansen i en e-post.

Konsekvenser av forskning

– *Hva er årsaken til at setningen om at UiO ikke skal gå inn med egenandeler i prosjekter som opplagt ikke er i tråd med bærekraftig utvikling, er tatt ut?*

– Noe av det vi har tydeliggjort i den nye versjonen av strategien er akademisk frihet som et grunnprinsipp ved UiO.

Hansen understreker samtidig at alle enheter ved UiO må vurdere mulige negative klima- og miljøkonsekvenser av forskningen sin.

– De fleste forskningsmiljøer gjør det allerede, skriver hun.

Lover kjøttdialog med SiO

Når det kommer til kjøttkrittikken, påpeker Hansen at det er Studentsamskipnaden (SiO) som er ansvarlige for utvalg og salg av mat på campus.

– De har sørget for at vi nå har et mye bedre vegetarisk tilbud enn for bare noen år tilbake, noe jeg er glad for, skriver Hansen og legger til at UiO skal gå i videre dialog med SiO om hvordan de to i fellesskap kan gjøre mattilbudet mer klimavennlig.

universitas@universitas.no

UiOs klimastrategi

- + I fjor ble en strategi med både ambisjoner og tiltak for å kutte klimautslipp ved UiO, lagt fram.
- + Siden da har man delt denne i to deler: En overordnet strategi og en tiltaksplan.
- + 8. februar skal den overordnede strategien vedtas i universitetsstyret. Deretter skal en tiltaksplan presenteres og diskuteres.
- + Det opprinnelige utkastet har fått kritikk fra mange kanter. Både for være i strid med akademisk frihet og for å ikke være ambisiøs nok til å nå målet om minst 50 prosents utslippskutt innen 2030.

Vil gi 140 millioner til studentene

Regjeringen vil dele ut en ny økonomisk støttepakke som skal hjelpe studenter faglig og sosialt. Studentledere er kritiske til at midlene ikke dekker for tapt arbeidsinntekt for studentene.

Cash

tekst Endre Ugelstad Aas

Den nye tiltakspakken regjeringen vil foreslå for Stortinget skal bidra til å motvirke konsekvensene av pandemien for studentene.

Universiteter, høyskoler og fagskoler får derfor 100 millioner kroner til å gi studentene ekstra faglig støtte og forhindre at de blir forsinket eller slutter på studiene.

Det skriver Regjeringen i en pressemelding før jul.

I tillegg får samskipnadene 40 millioner kroner til sosiale og psykososiale tiltak for studenter.

– Krevende for studentene

– Pandemien slipper ikke taket og det blir mer digital undervisning og færre muligheter for å treffes mange sosialt. Vi vet at dette er veldig krevende for studentene. Derfor har vi nå fremmet forslag

som vil gi universitetene, høyskolene, fagskolene og samskipnadene mer penger til å sette i gang eller forlenge ekstra tiltak for å hjelpe studentene både faglig og sosialt, sier forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe (Sp).

– Samskipnadene, universitetene, høyskolene og fagskolene skal samarbeide tett med studentene om hvordan pengene best kan komme til nytte lokalt, opplyser han.

Hvis strenge tiltak vedvarer langt inn i 2022, vil statsråden vurdere om det er behov for å sette av mer penger. I så fall vil regjeringen vurdere ekstra midler til studenter som har mistet deltidsjobben.

– I realiteten bare 70 millioner

Abid Raja er utdanningspolitisk talsperson i Venstre. I en e-post til Universitas skriver han at

det er bra at Regjeringen tar grep for studentene. Likevel mener han at også midlene fra fjorårets tiltakspakke burde videreføres.

– Jeg vil minne om at studentminister Borten Moe allerede har inndratt 70 millioner som skulle gå til studentene, men som de ikke rakk å bruke i fjor. Venstre har bedt om at pengene videreføres, og vi får håpe på det er det vi ser her. Men det betyr også at det i realiteten bare er 70 nye millioner i friske penger. Og det skulle bare mangle, når vi har en helt ny nedstenging med nye konsekvenser for studentene, sier Raja.

Samtidig mener han regjeringen på sikt må øke studiestøtten, for å styrke studentvelferden og gi studentene økonomisk trygghet.

– Det har også positiv effekt for den psykiske helsa, sier han.

NSO: Krever bedre ordninger

Leder i Norsk studentorganisasjon (NSO) Tuva Todnem Lund mener tiltakspakken er et steg i riktig retning. Samtidig er hun bekymret for studenter som har mistet deltidsjobben, og ikke får kompensasjon for tapt inntekt.

– Mange av disse er avhengig av inntekten sin. Dermed

trenger de nå også gode støtteordninger for å få det til å gå rundt økonomisk.

– Men at Regjeringen ser behovet for å følge opp studentene både faglig, og når det kommer til psykisk helse, er veldig positivt, legger hun til.

Leder i Velferdstinget Maika Maria Godal Dam skriver i en tekstmelding til Universitas at dette er sårt tiltrengte midler som nå kommer til samskipnadene og til sosiale og psykososiale tiltak for studentene. Hun mener likevel at tiltakspakken kommer med en kjedelig bismak:

– Jeg synes det er skuffende at det i den nye tiltakspakken ikke er noe tiltak for å sikre inntekten for studentene som mister deltidsjobbene sine. At to personer som jobber, har samme jobb og stilling, og betaler samme skatt, ikke har samme rett på dagpenger, er urettferdig, sier hun.

På spørsmål om hva midlene vil bli brukt til, svarer Godal Dam at hun håper de kan gå med til å videreføre tiltak som ble startet opp under pandemien.

– Disse vet vi at studentene har satt pris på, slik som «Jul med nye venner» og andre aktiviteter.

Forslaget skal først til behandling i Stortinget. Hvis det vedtas vil Regjeringen komme tilbake med informasjon om hvordan midlene skal fordeles mellom institusjonene og samskipnadene, står det i pressemeldingen.

universitas@universitas.no

De 140 millionene skal gå til følgende tiltak:

+ 100 millioner kroner til tiltak for å sikre progresjon for studentene. Målet er å bidra til god og tett faglig oppfølging for å sikre progresjon og at de ikke faller fra studiene.

+ 40 millioner kroner til samskipnadene til oppfølging av studentene i 2022, med føring om at de skal sikre sosial og psykososial oppfølging av studentene, og at studentene skal involveres i hvordan pengene best kan brukes.

VIL DU JOBBE I NORGES STØRSTE STUDENTAVIS?

JOURNALISTER

Universitas er vaktbikkje, kulturorgan og debattforum for over 70.000 oslostudenter. Vi trenger idérike, skriveføre journalister som brenner for å lete fram og skrive spennende saker innen ulike stoffområder og sjangere, som nyheter, kultur, feature, essay, anmeldelser, kommentar- og analyse.

Du bør være engasjert og villig til å sette av tid. Opplys gjerne hvilket stoffområde du helst vil arbeide med.

Nynorskbrukere oppfordres til å søke.

FOTOGRAFER

Vi trenger dyktige fotografer som kan ta spennende nyhets- og reportasjebilder og portretter som skiller seg ut. Videoferdigheter er en bonus. Du er teknisk stødig og har evnen til å arbeide selvstendig. Eget utstyr er en forutsetning.

UTTEGNERE

Som uttegner er du en del av et team som jobber med å tegne ut saker, levert av journalistene, til papiravisen. Erfaring med InDesign og Photoshop er en fordel, men ikke et absolutt krav. Det viktigste er at man er motivert til å lære. Har du erfaring med sosiale medier er det et pluss.

Spørsmål om stillingene rettes til redaktør Endre Ugelstad Aas: endreuaas@gmail.com / 901 95 375

Søknad, CV og arbeidsprøver sendes til endreuaas@gmail.com
Søknadsfrist: 26. januar

VIL DU JOBBE I UNIVERSITAS?

I 75 år har Universitas vært en viktig døråpner inn i mediebransjen for talentfulle journalister, skribenter, fotografer og sidedesignere. Totalt jobber ca 50 personer i Universitas. Vi satser aktivt på å bringe fram det beste hos hver enkelt av våre medarbeidere.

2021

I fjor falt ramadan på samme tid som eksamensperioden. Ayusha Awan er en av studentene som måtte tilbringe dagene med pensum, men uten mat og drikke. Foto: Henrik Follesø Egeland

«FORTSATT digital undervisning» sto det på forsiden av Universitas 4. november. Jammen godt vi slipper det nå! Nei vent ... Foto: Sara Aarøen Lien

Tre uker før valget i fjor ble Karl Johan fylt av demonstranter fra Extinction Rebellion. Bildet som fester seg best fra saken var av en sint Sylvi Listhaug som kjefter

Regjeringen varslet at de ønsket halv pris på tannlegen for studenter i alderen 21–25. Her illustrert ved at en stakkars nyhetsredaktør får gratis tannsjekk mens fotografen tar bilder (og ler av skadefryd). Foto: Sindre Deschington

NYHETSÅRET I BILDER FRA UNIVERSITAS SINE FOTOGRAFER

Universitas skriver mye om hva studenter mener, men hva er det de har på seg? I en større fotoserie fikk leserne se hva studenter på forskjellige skoler kler seg i. Foto: Hanne Jones Solfeld

Etter regjeringsskifte måtte vi ta farvel med høyere utdanningsminister Henrik Asheim – takk for alt! Når kaka er god, er allting godt. Foto: Tuva Skare

Rebellion. Universitas fulgte en gruppe som deltok, men på miljøaktivistene. Foto: Sara Aarøen Lien

Larin Hnana var på utveksling i Jordan – via laptopen. Kanskje man i 2022 kan kjøpe en backpacker-tur som NFT og nyte den hjemmefra? Foto: Tuva Skare

GJENBRUKSINDUSTRIENS MØRKE BAKSIDE

– Det er ikke veldedig

Nordmenn kjøper, kaster og donerer bort klær raskere enn noen gang. Men hva skjer egentlig med klærne vi kvitter oss med?

Klær til besvær

tekst Sara Sofie Tallaksen
foto Sara Aarøen Lien

– Ghana er en avfallsstasjon. Klærne blir dumpet i vår bakgård, mens de som snakker høyst om bærekraft, også er de som produserer mesteparten av avfallet, sier masterstudent i klesdesign ved Kunsthøgskolen i Oslo (Khio) Emmanuel Prempeh (32) til Universitas.

Vi skal spole tilbake til 2012. Prempeh er i starten av tjuetårene og studerer klesdesign ved Kwame Nkrumah University of Science and Technology i sitt hjemland Ghana. Han og studiekameratene drømmer om en karriere innen mote, men skal snart få et dystert møte med industrien når klassen reiser til en søppelfylling utenfor byen.

– På ett tidspunkt så jeg ikke hele bildet. Jeg skjønnte ikke hvordan alt hang sammen og hvordan klesindustrien skaper disse store problemene, forteller Prempeh.

Det som møter ham og studiekameratene på skoleturen er en visuell, ekte og problematisk konsekvens av vestens overforbruk: et gigantisk fjell av bomull, polyester, acryl og viskose i alle regnbuens farger.

– Etter hvert begynte puslespillet å falle på plass.

Død, hvit manns klær

Klesindustrien står for rundt 10 prosent av alle CO²-utslipp ifølge Verdensbanken. Det er mer enn både fly og skipsfart til sammen, skrev NRK denne uken.

Og nordmenn er blant de verste i klassen.

I Norge alene ble det generert totalt 113.000 tonn tekstilavfall i 2011, noe som tilsvarer 23 kilo per innbygger. Dette kommer frem i en SIFO-rapport fra 2016, som også slår fast at hele 66 prosent av dette avfallet kastes rett i søpla. Resten doneres bort.

Av det som doneres bort, eksporteres hele 90 prosent videre til gjenvinning eller gjenbruk i andre land. Noe av dette kan ha endt opp på søppelfyllingen Prempeh besøkte for ti år siden: Ghana er et av landene som importerer store mengder brukte klær fra Vesten.

– Det er veldig vanlig å handle brukt i Ghana, konstaterer Prempeh.

I Ghanas hovedstad Accra ligger nemlig landets største bruktmarked ved navn

Bevarer plagg: – Tar du ti ghanesere kan sikkert fem av dem sy. Men vi har ikke en moteindustri på lik linje med den man finner her i Skandinavia, forteller Emmanuel Prempeh (32).

ghet, det er dumping

Kantamanto. Her selges klær som er blitt ryddet ut av skuffer og skap, og de plaggene som ble hengende igjen i klesbutikkene da de nye kolleksjonene ble rullet ut.

– Men langt fra alle de brukte klærne som kommer til Ghana, er brukbare. Mye er ødelagt, slitt og skittent. Og det som ikke er brukbart ender opp på søppelfyllinger. Vi har ikke kapasitet til å resirkulere det, forklarer Prempeh.

I forskningsprosjektet «Dead White Man's Clothes», som ble startet i 2016, har amerikanerne Liz Ricketts og Branson Skinner prøvd å kartlegge de miljømessige, økonomiske og sosiale konsekvensene av den utbredte gjenbruksindustrien i Ghana.

Undersøkelsene de to forskerne har gjennomført indikerer at omtrent 40 prosent av klærne som kommer til brukmarkedet Kantamanto ender opp på en søppelfylling nesten umiddelbart. Det betyr at minst 450 tonn med klær blir kastet – hver eneste uke.

– De sender også slike jakker som du har på deg, sier Prempeh og tar tak i den lange, tykke boblejakken undertegete er iført, før han fortsetter:

– Men det er jo ingen i Ghana som har behov for en dunjakke. Å sende slike plagg til Ghana er ikke veldedighet, det er dumping.

Plastisk produksjons-eksplosjon

Ingun Grimstad Klepp er professor i klær og bærekraft ved Oslomet, og har arbeidet med forbruk av klær ved Forbruksforskningsinstituttet SIFO siden 1999. Ifølge henne produseres det omtrent dobbelt så mange klær i dag som for kun 20 år siden.

– Denne økningen kommer utelukkende gjennom økt bruk av plastikk. Bruk av naturfibre har stått stille. Vi er inne i en eksplosjon, forteller professoren.

Og den enorme produksjonsmengden har ført til at klær konsumeres fortere enn noen gang.

– Vi nordmenn ligger på topp i bruk og kast av klær i Europa. De siste tiårene har prisen på klær sunket drastisk. I 2018 kjøp-

– Det man kan si, er at en mindre og mindre andel blir gjenbrukt, rett og slett fordi det er for mye klær, konkluderer professoren.

Både Klepp og Ånestad er tydelige på at den eneste løsningen er å minske konsumet, men at forbrukerne ikke kan ta ansvaret alene. Strengere reguleringer som kvalitetsstandarder og miljøavgifter må til. FIVH vil ha en livsgaranti på klær på minst fem år.

– Hadde vi ikke hatt fartsregler, hadde folk kjørt for fort. Den samme logikken gjelder om man skal få orden i denne bransjen også, sier Klepp.

Håpet er ikke tapt, men vi trenger at vi faktisk begynner å gjøre det vi forkynner

Emmanuel Prempeh, designstudent

Klarer ikke konkurrere

På Khio åpner Prempeh Macen sin for å vise frem noen illustrasjoner han har jobbet med. Collager av kvinner i fargerike kjoler dukker opp på skjermen. Selv har motestudenten på seg en tykk, hjemmestrikket kofte, som han har arvet av en venn.

– De fortalte meg at det kom til å bli kaldt her, men så kaldt?

Han smiler, men det er ikke bare temperaturen som markerer et skille mellom Norge og Prempehs hjemland: Det eksisterer ikke en moteindustri i Ghana på lik linje som den vi har her i Skandinavia, forteller han. Vestens overforbruk kan være en av forklaringene.

– Si det koster 100 kroner å kjøpe en ny kjole fra en ghanesisk merke. For den samme prisen kan man få kjøpt sikkert fem kjoler på brukmarkedet, sier Prempeh og fortsetter:

– De brukte klærne er så ekstremt billige at det går utover de lokale produsentene og designernes mulighet til å vokse.

Fretex: – Bra for miljøet

Men ikke alle er enige i denne påstanden. Arnt-Willy Hjelle er leder for bærekraft og innovasjon i Fretex. Ifølge ham redder

brukthandelen livet til mange mennesker i afrikanske land, som får en sjanse til å forsørge familie og finansiere skolegang.

– Så vi tror at det er bra for miljøet og for befolkningen i Afrika så lenge lover følges og kvaliteten som sendes samsvarer med behovet, skriver Hjelle i en e-post.

Likevel er Hjelle enig i at det kan oppstå problemer i de landene som importerer mye brukte klær.

– Det er sikkert mange tilfeller av «dumping», innrømmer Hjelle og fortsetter:

– Vi ønsker ikke å være en del av det. Derfor jobber vi med sortere som er profesjonelle innen sortering og på det afrikanske markedet. Det som kommer dit bør være attraktivt for det markedet.

Plaggene som eksporteres av Fretex går i hovedsak til andre land i Europa, samt noen få land i Asia. Hjelle opplyser om at Fretex ikke selger brukte klær direkte til afrikanske land selv, men at de har sertifiserte kunder som sorterer for land i Afrika.

– Flere av de afrikanske landene forbyr brukthandel, og vi sørger for at våre eksportkunder respekterer det, skriver han videre.

Selv følger Fretex med på at eksportkundene følger strenge retningslinjer.

– Oppfølgingen innebærer at kundene får oppfølging og ettersyn, og må årlig levere statistikker og rapporter over forvaltning av bla ansatte, bedriften, økonomi og miljø.

Lego-kjole

Tilbake på Kunsthøgskolen i Oslo har Prempeh gått bort til en byste ikledd hans nyeste prosjekt.

– Den eneste måten å endre uttrykket sitt på, er jo gjennom å putte noe fysisk, altså klær eller sminke, på kroppen, sier Prempeh.

Han designet derfor et plagg som tok høyde for dette behovet.

– Jeg designet en slags «lego-kjole» som består av flere deler man kan bytte ut, forklarer studenten, mens han begynner å løse litt i en snor som kveiler seg gjennom to av panelene i kjolen foran ham.

Tanken er at man skal kunne bytte ut delene og erstatte dem med nye farger og mønstre eller endre lengde og funksjon. Akkurat nå jobber han med et print til kolleksjonen, inspirert av afrikanske symboler og utrydningstruede dyrearter fra hjemlandet.

– Jeg ønsker å produsere et bidrag til det som skjer i moteindustrien både når det gjelder klima og bærekraft, samtidig som jeg vil være en afrikansk designer som tar vare på min arv og det afrikanske uttrykket.

Han håper flere i moteindustrien bidrar til å ta sin del av ansvaret.

– Folk begynner å bli mer klar over problemet nå, og krever en mer bærekraftig produksjon av klær. Så håpet er ikke tapt,

men vi trenger at vi faktisk begynner å gjøre det vi forkynner.

universitas@universitas.no

Slik blir du mer miljøvennlig i klesveien

- + Tenk nytt: Test ut kreativiteten ved å sette sammen nye antrekk og kombinasjoner av det du allerede har i skapet. Ta gjerne bilde av de nye kombinasjoner du lager, så husker du dem til senere.
- + Kapselgarderobe: Konseptet kapselgarderobe går ut på at man deler opp garderoben i kapsler, slik at du kun har rundt 30 plagg framme. Du bruker de utvalgte plaggene i tre måneder før du har muligheten til å bytte ut plagg.
- + Klesbyttefest: Arranger klesbyttefest med venner. En byttefest med venner gjør det enkelt og sosialt å fornye klesskapet uten å kjøpe nytt.
- + Reparer klærne dine: Reparer, sy om og lapp når du kan, eller finn en lokal skredder som kan ta jobben.
- + Vask sjeldnere: Følg vaskeanvisningen, da varer klærne lenger. Bruk mildt vaskemiddel. Luft gjerne klærne og fjern flekker i stedet for å vaske, det sparer stoffet.
- + Kjøp brukt: I butikker eller på nett hos Fretex, Finn og Tise. Det er mange skatter å finne. Kjøp gjerne brukttøy i naturmaterialer som bomull, lin, ull og silke.
- + Lei klær: Hos Fjong kan du leie et bredt utvalg merkeklær. Du kan sortere antrekk etter brukskontekst som hverdag, jobb og fest. Du kan abonnere, få stylingtips og leie ut dine egne klær. Hos Waior kan du leie klær for mindre og større barn i opp til seks måneder.

Kilde: Framtiden i våre hender

I 2018 kjøpte norske husholdninger nesten dobbelt så mye klær som i 1990, men til omtrent samme pris

Siv Elin Ånestad, fagrådgiver i Framtiden i våre hender

te norske husholdninger nesten dobbelt så mye klær som i 1990, men til omtrent samme pris, forteller fagrådgiver for klær og tekstil i Framtiden i våre hender (FIVH), Siv Elin Ånestad.

Men akkurat hvor stor andel av klærne som blir gjenbrukt i landene de eksporteres til, er det vanskelig å si eksakt ifølge Klepp.

Spøkelset i telefonen

Alle som har opplevd å bli ghostet vet at det er en selvtillitsknekk av de sjeldne. Takket være pandemien har de digitale forsvinningsnumrene aldri vært lettere å gjennomføre.

Pandemisk dating

tekst Kira Katharina Venbakken

Du har nettopp vært på date med verdens kuleste person. Kanskje tok dere en øl sammen, dro på kino, badet, eller nøt et hjemmelaget måltid i leiligheten din. Det har uansett vært en fornøyelse. Samtalen var utmerket på alle måter, den var sjarmerende og stimulerende, den typen prat som får deg til å føle deg både utfordret og sett, på én og samme tid. Akkurat passe uforutsigbart. Når det begynner å bli sent, og det er tid for å tusle hjemover, kysser du daten din i gangen og sier at *dette må vi gjøre igjen snart*. Det skal ikke gå for lang tid, er dere begge enige om. I heisen på vei ned, klarer du ikke la være å smile. T-baneturen hjem er en tåkete feberdrøm. O, lykke!

Men mens dagene går uten at du hører noe fra daten din, og dagene etterhvert blir til uker, innser du at det ikke blir noe nytt møte. Du føler deg snytt. Forvirret. Var det noe i den andres personens oppførsel som tydet på at det skulle ende i total radiostillhet? Du sender en melding, bare for å høre hva som egentlig skjedde. «Jeg vil bare vite om jeg gjorde noe galt», skriver du. Men du får ikke noe svar. Faen, altså. Det er bare å erkjenne det, først som sist. Du, min kjære venn, har blitt ghostet. Hardt.

Viktigst av alt er det at du klapper deg selv på skulderen for å ha forsøkt med et annet menneske

Det Norske Akademi's ordbok definerer ghosting som følgende:

«ghoste (verb) – å forlate en fest uten å gi beskjed til noen, bryte kontakten, gjøre det slutt med noen, eller la være å svare på henvendelser fra vedkommende». I en kommentar jeg skrev før jul, langet jeg ut mot Tinder. Jeg mente at datingappen gjør oss til kyniske mennesker, og at det er vanskeligere å bli fornøyd med det man har fra før av når det finnes et hav av potensielle matcher der ute. Samlivsekspertene synes å være enige i dette. I podkasten «Stengt bar med en gjest» illustrerer parterapeut Sissel Gran

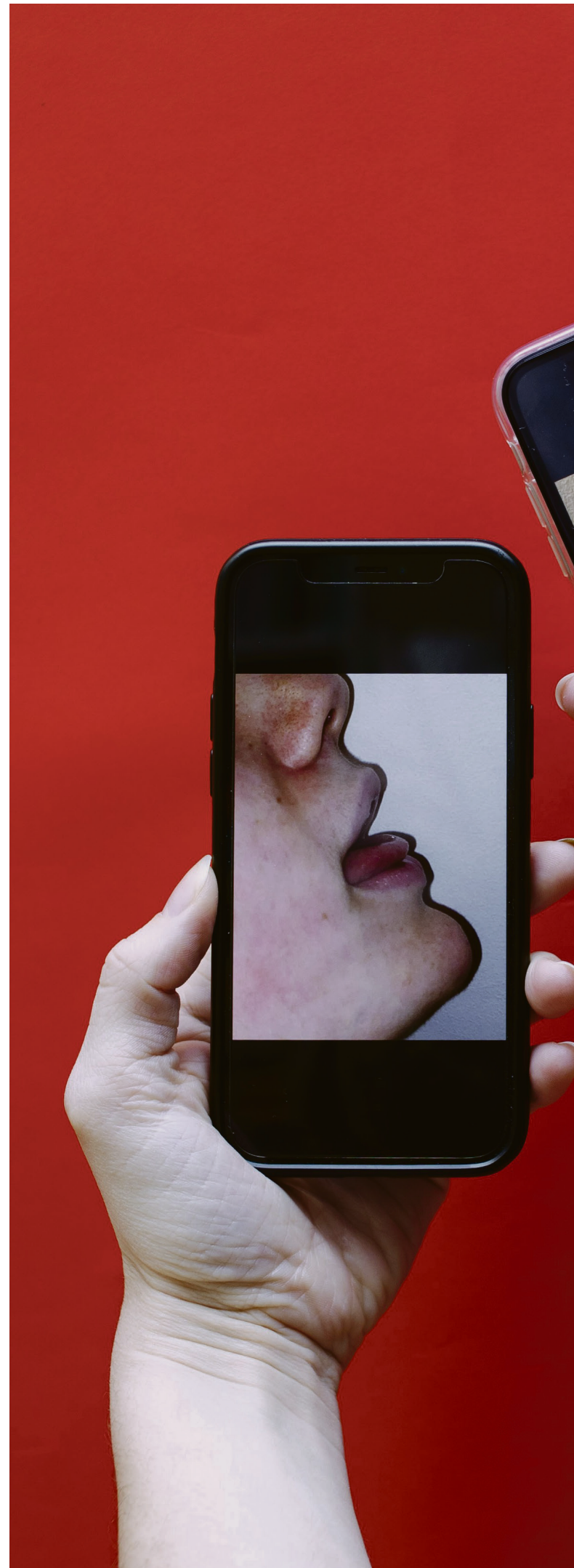
hvor lett det er å kvitte seg med noen i disse dager. Man kan sveipe seg vekk, trykke på *blokkér*, eller ganske enkelt slutte å svare, i det hun kaller for «menneskekatalogen».

Da pandemien brøt ut for fullt i mars 2020, opplevde Tinder rekordhøye brukertall. Når barer og utesteder stenges ned, er det utvilsomt vanskeligere å møte folk på gamlemåten. Digitaliseringen av undervisningen på universitetet har også vært med på å fjerne en av våre viktigste sjekkearenaer. Her kommer Tinder inn som en ridder i skinnende rustning, og gjør det mulig for oss å bli kjent med hverandre på tross av enmetersregelen. Det kan være en trøst for mange, i en ellers grå og isolert hverdag. Dessverre blir det også lettere for ghosterne å gjøre det de er best på, nemlig å forsvinne uten å etterlate seg et spor. Dersom kommunikasjonen kun har foregått via telefon, er det enda mer forvirrende når tekstingen opphører. Det er ingen ledetråder å gå etter.

Det å bli ghostet er altoppslukende. Du begynner å lure på om du var for kjedelig, eller om du luktet vondt. Hva hvis kroppen din ikke sto til forventningene? Alt man har gjort tidligere den uken, de lange dagene på skolebenken, skiftene på jobben, middagene med venner; ingenting annet betyr noe når du går rundt og grubler på om du virkelig var *så* lett å glemme.

Når man har fått seg en ordentlig selvtillitsknekk, kan det være lett å gå rett i kjelleren. Selv har jeg blitt ghostet av et knippe ulike mennesker. Folk av forskjellige aldre, kjønn, bakgrunner, utdanninger, you name it. Det de imidlertid hadde til felles, var at jeg ikke var den rette for dem. Og akkurat dét fikk jeg ikke gjort så mye med. Det kan være en lekse om å ikke ta kjærligheten så tungt. For man blir i alle fall ikke klok på den.

Viktigst av alt er det at du klapper deg selv på skulderen for å ha forsøkt med et annet menneske. Det er noe som krever modighet – ikke bare i «disse koronatider», men generelt i livet. Ghosterne er nødt til å leve med seg selv. De går hjem til de tomme sengene sine, og priser seg lykkelige over at de vant enda en meningsløs kamp mot nærheten. Når du krøler deg sammen som en ball i enden av senga, og kjenner at hjertet skriker for full hals, kan du minne deg selv på at du har tatt en sjanse. Dyrk det, selv om det verker og gjør vondt. Vær stolt av det. Du er ung og håpefull. Du greier å stå opp med deg selv hver morgen. Du føler. Du fins!

ILLUSTRASJON: CHARLOTTE FØRDE SKOMSØY

IKKE FORTVIL, UNIVERSITAS HOLDER DEG I HÅNDA

Slik dater du (emosjonelt) ansvarlig i en pandemi:

- Beskytt deg mot smitte – og folk som prøver å utnytte deg. I 2022 er det viktig å bruke både munnbind og skjønn når man dater. Hvor villig daten din er til å følge kommunens anbefalinger, sier mye om dem som person. Du vil ikke date en antivaxxer.
- Utfør en selvtest på hverandre. Hva er vel mer intimt, og ikke minst tillitvekkende, enn å la et fremmed menneske stikke en bomullspinne opp i nesa di? Hvis daten din bommer og skyver pinnen for langt opp, er de ikke til å stole på. Dette klassifiseres også som et mordforsøk, og du har rett til å ta saken videre.
- Hvis dere mot all formodning skulle bli syke, tilbring tiden i isolasjon sammen. Det er ikke grenser for hvor mye man kan lære om hverandre, når man blir tvunget til å eksistere under samme tak i over en uke. Dette er en god anledning for å kartlegge alle irriterende vaner daten din måtte ha. Slenger de fra seg sure sokker på gulvet? Glemmer de å lukke kjøleskapsdøra? Sover de med åpen munn? Ha øynene på stilk. Start en krangel.

Topp fem steder å møte folk «i disse dager»

- Drikk lettøl på bar. Er du en av de som sverger til å møte daten på bar, ta en øl eller ti og se hvor kvelden tar deg – kan dette være noe for deg. Bare glem at ølen du drikker ikke inneholder alkohol, bli ruset på livet og kos deg.
- Ta beina fatt. Enten du er glad i lange turer i skog og mark, eller lange turer opp og ned Karl Johan, er gåturen en utmerket måte å overholde smitteverne-reglene på.
- Vær et barn. Man er aldri for gammel for å ake, eller leke i snøen. Er du heller av den sorten som liker å gå på ski, kan du dra med deg en date på galskapen.
- Dra på kino. Man kan argumentere for at kino er et utrolig dårlig forslag fordi man faktisk ikke ser

den man er på date med. MEN det seiler opp som en vinner når man etter filmen setter av tid til å ta på seg anmelderhatten og snakke om den.

- Inviter til kokkekamp. Dating er en langdradd prosess. Date tuse-nogåtti må gjennomføres før det går noe sted. Da er det ikke dumt å få testet hvordan matlagings-skillsa, og stressmestringen til flørtens din ligger an. NB: Dette anbefales ikke på første date (du vet ikke om makkeren din er en seriemorder ennå).

Dette er en god anledning for å kartlegge alle irriterende vaner daten din måtte ha

Tre boktips for spesielt interesserte

- «Halva Malmö består av killar som dumpet mig» av Amanda Romare (Natur & Kultur, 2021). Er du ikke helt over å bli ghosta eller dumpet for ørtende gang, er det kanskje fint å vite at du ikke er alene? Denne boka byr på humoristiske betraktninger om kjærlighetslengsel, men handler også om å bli vurdert av typer man ikke egentlig vil ha.
- «Flørt» av psykologiprofessor Fanny Duckert og filosof Øyvind Kvalnes (Gyldendal, 2021). Pandemiens rammer har gjort oss kleine. Vi er rustne på samtale, og ikke minst flørtens kunster. Denne boka gir deg et etterlengtet påfyll.
- «Hekta på et håp om kjærlighet» av Sissel Gran og Nora Skaug (2010). Dating er selve definisjonen på livets harde skole. Er du en av de som aldri skjønner om du er hekta på ideen om personen eller selve personen, er dette redningen din.

kulturredaksjonen@universitas.no

DEBATT

debattredaktør: **Maria Jostad**
jostadmaria@hotmail.com 953 04 998

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Ingenting å le av

Ingrid Borvik,
journalist i
studentavisen Stoff

I en notis i siste utgave av Universitas blir jeg småfrekt oppfordret til å ta et selvgranskende blikk. I et forsøk på å ta et oppgjør med humortogets bråstans, altså min teori om at det ikke er lov til å le av noe lenger, drar debattredaktør Maria Jostad oss inn i det absurde kronikkuniverset med flere gode poenger.

Midgardsormen og den greske haleslukeren er oldtidssymboler som beskriver et begjær så umettelig at man til sist konsumerer seg selv. Det var nok litt absurd

å skrive en kronikk på at kronikkhysteriet har gått for langt, og jeg kan si meg enig med forfatteren at jeg biter meg selv i halen. Freidig nok mener jeg likevel at poengene mine bør stå fast.

I ytringsfrihetens tidsalder bør vi være i stand til å godta premisset for at komikk skal være drøy og brutal for å få frem gode diskusjoner, i beste fall starte en voksen debatt. Et poeng Jostad drar frem blir viktig: Om komikere skal være drøye, bør også kronikører få være kritiske. Kanskje er vi enda ikke modne for denne utviklingen, men som Midgardsormen spår: Vi vil til slutt måtte spise vår egen hatt.

Farvel Tinder

Maria Jostad,
debattredaktør i
Universitas

Nå som utelivet nok en gang har måttet stenge dørene, er for mange Tinder det eneste alternativet, for å komme i kontakt med nye mennesker. Med spalten «Amors Peikestokken» forsøker Peikestokken å tilby et alternativ. Avisen fyller hele to sider med kontaktannonser fra leserne sine. Kontaktannonser var populært på 80- og 90-tallet, men har de senere årene måtte vike for Tinder og andre apper, men hvorfor ikke gjøre daing retro? Leserne må fylle inn navn, alder, hvem

de er tiltrukket av, hva de brenner for, hva de ser etter, telefonnummer og navn på snopen sin. Alle leserne må også legge ved et bilde av seg selv. Først ble jeg ganske sjokkert av at ni mennesker tør å stå frem med fullt navn, bilde, telefonnummer og snap i studentavisa, men egentlig er vel ikke forskjellen så stor fra Tinder. I en liten studentbygd som Volda har de vel swipet forbi hverandre flere ganger allerede. Om kontaktannonser skaffer dem kjærligheten, er jeg tvilsom til. Uansett er det god underholdning for oss i forhold, som ellers ikke har innpass i Tinder-universet.

Lykke til i nytt år

2022

Maika Marie Godal Dam, leder av
Velferdstinget i Oslo og Akershus

Godt nytt år, student. For mange er det kanskje trivelig å kunne si adjø til 2021. Det er et år som i likhet med 2020 dessverre vil bli husket først og fremst som det året der koronaen lå som et teppe over oss alle. 2021 gikk fra full nedstengning til full gjenåpning og tilbake igjen til hjemmekontor, kohorter og begrensede antall nærkontakter. Men til tross for det turbulente året vi nå legger bak oss, har det ikke vært helt foruten små og store lysglimt.

2021 har allikevel ikke bare vært et år med pandemi, det har også vært et år der vi har ønsket mange nye studenter velkommen. Nye eksamener er blitt bestått og studiepoeng blitt tatt, nye ting er blitt lært og opplevelsen av mestring har forhåpentligvis også vært til stede oppe i det hele. Jeg både håper og tror at 2021 har bydd på muligheter til å bli kjent med nye venner og skape egne historier, til tross for at det kanskje ikke ble på den måten vi så for oss.

2022 starter med stengte studentpuber, lukkede utelivssteder og hjemmefester i sørgelig små kohorter. I semesterplaner for samtlige fag leser vi fortsatt seminarer og forelesningstimer med betegnelsen «digital» foran. Etter 120 studiepoeng i pandemihåndtering er det mange av oss som er nokså lei – vi skulle helst sett at vi var blitt uteksaminert fra pandemi-akademiet for en god stund siden. Ja, helt ærlig, 2021 har vært et drittår, men nytt år – nye muligheter! Det er lov til å håpe at når våren kommer kommer denne gangen, vil den igjen bestå av utepils og dansegulv, bekymringsløse sommerkyss og folkemyldrende gågater.

Etter 120 studiepoeng i pandemi-håndtering er det mange av oss som er nokså lei

Noen av dere som leser dette har lagt forrige semester bak dere og skal starte helt fra scratch. Andre setter i gang med innspurten av bacheloroppgaven eller masteroppgaven med hva jeg vil anta er skrekkblandet fryd. Noen går på med gjenvunnet mot og optimisme og andre med en noe mer nedtonet entusiasme. Uansett hvem du er du som leser dette, så vil vi si – gratulerer, du har kommet deg gjennom et helt halvt år som pandemi-student! Vi ønsker deg lykke til i nytt år, og takker for at nettopp du gjør studentlivet i Oslo rikere.

debatt@universitas.no

La oss ta tilbake campus!

2022

Jørgen Hammer Skogan, leder
Studentparlamentet ved Universitet i
Oslo

Velkommen til alle nye, og velkommen tilbake til alle gamle studenter! Vi i Studentparlamentet ser utrolig frem til å møte dere igjen – og til dere som er nye, bruk oss! Vi er her for dere, og lytter mer enn gjerne til det dere har å si, enten det dreier seg om smått eller stort.

Vanskelig har det også vært for frivilligheten og foreningslivet, som har opplevd stort frafall og lidd store tap gjennom pandemien. Derfor ønsker vi gjerne å slå et slag for alle foreninger og frivillige ved UiO. 2022 er frivillighetens år, og akkurat nå er det viktigere enn noen gang at vi støtter opp om studentkulturen vår. Meld deg inn i en forening eller engasjer deg i studentdemokratiet. Her finnes det noe for alle, enten du liker kampsport, ølbrygging eller debatt!

Til våren håper vi derfor inderlig at vi kan ta campus tilbake slik vi studenter best kan. La oss ta i

2022 er frivillighetens år, og akkurat nå er det viktigere enn noen gang at vi støtter opp om studentkulturen vår

Pandemien har vært ekstremt krevende, og to år med pandemi har med all sannsynlighet satt varige spor hos mange av oss. Flere har ikke hatt en fysisk forelesning på to år, andre er snart ferdige med bachelorgraden sin uten å ha møtt en medstudent. Det skaper en studentopplevelse som ikke er bærekraftig, verken når det gjelder faglig progresjon eller psykisk helse. Tallene fra Shot-undersøkelsen peker på det samme.

bruk universitetet vårt ved å spise knasende mat på lesesalen, vandre nedover alleen litt undrende over hvor Georg Sverdrups hus er, smile til personen ved siden av oss og ta en øl eller to på en av de mange kjellerpubene.

Og husk – nøl ikke med å ta kontakt med oss om du har et problem eller opplever urett. Vi er her for deg!

debatt@universitas.no

Ukas tvitringer:

Didrik Nilsen @NilsenDidrik

Godt nyttår til alle som ikke reiser seg opp 0.5 sekunder etter at flyet lander og man kan ta av beltet.

Men alle andre ønsker vi et forjævlig 2022

søt robot @jamasternes

Neste gang jeg er på fest så håper jeg å slenge på en god lydbok som rocker huset.

Jeg kan anbefale «Om vinteren» av Karl Ove Knausgård eller «Pesten» av Albert Camus.

RSP @RSPK69

Foreldrestilen min er 50% curling 50% helikopter.

Selv tenker jeg å bli en trampolineforelder!

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

En ruspolitikk med odel og ære

Ruspolitikk

Mikkel Sibe, Senterungdommen i Akershus

Jeg er lei meg. Jeg er lei meg, fordi de som sliter fortsetter å slite. Jeg er lei meg for at rusavhengige skal måtte fortsette å bli straffet for noe de ikke kan noe for. Akkurat nå er jeg også lei meg, på vegne av alle de som kjemper for en bedre hverdag for våre aller svakeste. Hvorfor fortsetter vi å se ned på de som allerede er på skråplanet? Har ikke de opplevd nok nå? Er det ikke på tide å strekke ut en hånd og si «jeg ser deg»?

En måte vi kan gå frem, er ved å legge til rette for økt satsning på godt forebyggende arbeid og gode behandlingstilbud. Samtidig kan vi forsørge at de som allerede er på

vei til å falle ut, ikke blir møtt med skam. Heller bør de møtes på en måte som gjør at de ikke faller lenger ut på skråplanet.

Vi må snu, og vi må snu nå!

Videre er vi nødt til å styrke det behandlingstilbudet som finnes i kommune-Norge. Vi må tilrettelegge for at kommunene selv kan jobbe for gode rusfrie arenaer og med et godt forebyggende arbeid. Fra ecstasy til alkoholproblemer, må vi jobbe forebyggende. Jeg mener at vi per dags dato bygger på en linje som er uheldig for mange, og gjør at de som sliter mest fortsetter å slite. Vi må snu, og

vi må snu nå!

Og før noen påpeker det: Ja, fri flyt er ikke et alternativ. Derimot bør de som sliter ikke møtes med bøter, rulleblad og straff. Heller bør de møtes med et forpliktende tilbud om hjelp og oppfølging. Mange prøvde det kanskje på fest eller andre steder, og har møtt en spiral hvor det kun har gått nedover.

Derfor mener jeg at vi må ha en større satsning på rehabilitering, og legge til rette for at alle mennesker har muligheten for å komme ut i arbeid og få et verdig liv.

Så jeg gråter i kveld en tåre for alle de som må fortsette å kjempe. Alle de som bruker kroner og øre på noe de trenger for å overleve. Vi må handle nå, for sannheten er; de som sliter, de er ikke syke. Heller har de kanskje bare hatt det for tøft i livet.

debatt@universitas.no

Ukas sitat:

Alle de tingene som studentene ønsker seg mindre av i dag var alt vi hadde

Prorektor for utdanning ved NHH Stig Tenold sammenlikner studietiden sin med dagens studenthverdag i K7 Bulletin. For ham bestod studietiden for det meste av lærebøker og forelesninger.

Essay

Hjemredsel

Finnes det et begrep for å være redd for at byen du en gang kalte for hjem ikke lenger føles som hjemme? Om ikke lager jeg begrepet her og nå: hjemredsel.

Å vende hjem

Elena Berg Hansen, journalist i Universitas

Jeg har vokst opp og bodd store deler av livet i Tromsø. Hele barndommen bodde jeg på samme sted, jeg var omringet av de samme folka og gjorde de samme tingene. Det var først på videregående jeg fikk et miljøskifte. Det vil si, så mye miljøskifte det går an å få i Norges 15 største by.

Etter videregående var jeg sikker på én ting: Jeg skulle vekk. Turen gikk til folkehøgskole og videre til Oslo. To år senere returnerte jeg til Tromsø, med halen mellom beina etter å ha falt inn og ut av forelskelse, fått og mistet venner og innsett at det å være ensom i Oslo føles fem ganger så ensomt som det å være ensom i mørketidsbyen.

Det skulle være et midlertidig opphold hjemme. Jeg skulle jobbe litt, reise litt og prøve å finne ut av ting. Men i stedet ble det en overraskende fin gjenforening. Jeg ble glad i Tromsø på en helt annen måte. Nye vennskap ble dannet, stamsteder funnet og minnerike kvelder opplevd. Jeg danset inn i midnattssøla og syklet hjem i landskapet av mektige fjell og høye viltvoksende blomster. Hjembyen

ga meg muligheter jeg ikke hadde kjent før. Noe jeg tror var et resultat av at jeg denne gangen valgte å bo der selv.

Tiden gikk og igjen flyttet jeg tilbake til Oslo. Jeg var blitt eldre og hovedstaden var ikke like avskrekkende. Det som er med større byer, er at de er store nok til at man lett kan forsvinne i dem. Det høres kanskje negativt ut, men det gir større mulighet til å velge hvem man selv ønsker å være og hvem man forholder seg til. En annen ting er sommernettene, som føles uendelige fylt med nattbading, øl og latter. Det er få steder jeg heller vil være om sommeren enn i Oslo. Men sist sommer hadde jeg lovet meg bort til en jobb i Tromsø. På flyet hjem kjente jeg på hjemredsel.

Jeg er nok på et sted i livet hvor hjembyen ikke føles nok. Litt skyldes det at jeg har det veldig fint i Oslo, men aller mest tror jeg det handler om at jeg har forandret meg. På verdensbasis er ikke Oslo en storby, men det er ihvertfall ikke Tromsø. Tjueårsstedene var gøy å oppdage, men de er ikke like gøyale å returnere til. Man finner de samme folka bak og foran baren, i de samme samtalene, som gir en følelse av at alle er på vei til å gro fast. Der det føles som Oslo gir meg muligheter og pusterom, tar Tromsø kvelertak på meg. Det høres overfladisk ut og jeg ser ikke ned på de som velger å bli i hjembyen sin, personlig tror

jeg bare ikke jeg ville vært en god utgave av meg selv om jeg hadde gjort det samme.

Jeg tror alle bærer på en ambivalens til barndomsstedet sitt. Melankoli og nostalgi er uunngåelig knyttet til

Jeg tror alle bærer på en ambivalens til barndomsstedet sitt

menneskene, stedet og minnene man har. Viktigst er nok å finne en fortrolighet med det. Kanskje vil hjemredsel en gang slippe taket. Det å være i en eksistensiell søken etter både seg selv og steder som føles hjemme er nok en del av det å bli voksen. På godt og vondt forblir Tromsø hjembyen min. Likevel er det ikke det som føles hjemme akkurat nå.

debatt@universitas.no

ANMELDELSER

anmelderredaktør: **Saga Eline Jonsson Hoff**
anmeldelser@universitas.no 980 81 334

Plate:

Sylskarp og uraffinert kødding

brenn. er like frynsete som de er køddete. Andrealbumet forsvarer posisjonen og leverer rølpete rock av toppkvalitet med bunnote av eksistensiell angst.

Vandrer på solskinn

Artist: **brenn.**Sjanger: **Rock**Plateselskap: **Eget selskap**

Rockeduoen brenn. har klart å løse gåten det er å mikse rock og østlandsdialekt på mesterlig vis. Med «Vandrer på solskinn» fortsetter gutta å spille på ungdommelig selvforne-drelse svøpt i en skarp og rufsete produksjon. Spellemanns- prisen i rock fra 2019 forsvarer med en plate som virker like gjennomtenkt som den virker tilbakeleent.

Edvard Smith Save og Rémy Malchère Pettersen slapp debut- platen «Elsker» i 2019, og har jobbet med skiva siden slutten av samme år. Det er egentlig ikke så lang tid på et album, noe som forklarer hvorfor flere av låtene melodisk sett deler en rekke likhetstrekk med debuten. Det er på ingen måte en skuffelse. Låtene er mer upbeat, og gutta demonstrer at de har klart å mestre en egen sound; power pop-rock med personlighet – hakket mer klagete og hardbarka enn det vi har hørt fra dem tidligere.

«Sopp» og «A ye» viser eksempelvis det tekstlig køddete og kreative, og like fullt lekenheten og eksperimentering i produksjonen med klissete og harde riff (og hint av en kas-segitar!). Save og Pettersen har også bevart sine skråblikk på hverandre og retter pekefingeren mot speilbildet på selvransakende «Kvalm» og «Svett». I et mer moderat temposkifte pushes grensene mot noe som låter mer indie enn rock. Variasjonen er nesten påfallende, men hva er to fyrer i 20-årene uten klamme tanker om et du og svette netter? Det er like gjenkjennelig som det er fett. Med et mer nedpå og forsiktig format, står de i sterk kontrast til neste låt; Bråkmaker. Hel- hetlig byr albumet på fin musikalsk variasjon.

brenn. har rykte for å være et rutta liveband, og det kan komme godt med at flere av låtene på det nye albumet setter seg enkelt på hjernen: De «Får ikke til en dritt», «Jeg er kul når jeg har grått» og «Livet mitt føles som en inside joke».

Plata har med to sterke kollaborasjoner med henholdsvis Skalla og Kjartan Lauritzen. Sistnevnte er i «dristig» Kjartan Lauritzen-stil, bidragsyter på låten «Du lar meg henge, men» med et fiffig vers man humrer godt av. Til tross for at to musikkjangre her kolliderer, fremstår ikke Lauritzens vers som malplassert. brenn. viser sin forståelse av stilene, og rap og rock smelter godt sammen i låten, som løftes av et røft (men til tider repeterende) refreng.

Vandrer på solskinn er like sprøtt og lekent som duoene, og kan ikke beskrives som noe annet enn en imponerende samling låter. Bandet har høstet massiv oppmerksomhet for sitt potensiale, og dette albumet er et glimrende bevis på hvorfor. Med denne maktdemonstrasjonen av en plate har rockeduoene sørget for enda en ting å glede seg til når samfunnet åpner piten.

Solfrid Skaret
anmeldelser@universitas.no

Petit

Kall det et nesteårsforsett

Selvpåførte, frihetsberøvende nyttårsforsetter. Etter to år med statlige tvangstiltak. Hvorfor vil vi oss selv så vondt?

Selvinnsett

tekst Kira Katharina Venbakken

Jeg sitter på alle fire i nyttårskjolen min og prosjekttilspyr over doskåla. Hodet banker intenst, og øynene er hovne som to vepsestikk. Biter av gårsdagens festmåltid skylles ned i det bunnløse sluket, sammen med det lille som var igjen av verdigheten min. Same procedure as every year, James!

Å gå på trynet er en nødvendig del av dansesprosessen. Noen ganger kan det derimot virke som at selve ønsket om å bli et bedre og mer sammensatt menneske, er det som fører deg til syvende og sist. Hvert år

bestemmer jeg meg for at jeg skal ta meg sammen. Jeg starter sterkt ved å droppe en rekke løgner; første januar begynner jeg å fortelle vennene mine at jeg ikke «er så glad i smaken av alkohol lenger». For å følge opp dette våkner jeg bakfull hver eneste helg, resten av året. Det er på samme vis at jeg skryter av å være student, vel vitende om at pensumbøkene mine ligger og støver under senga på hybelen.

Mens jeg svelger ned en Paracet for hodet, bestemmer jeg meg for at dette er året jeg skal være ærlig med meg selv og mine nærmeste. Derfor ser jeg meg nødt til å droppe nyttårsforsettene. Det er tross alt få ting som føles bedre enn å fraskrive seg ansvaret for sine egne tabber. Da kan man nemlig la dem gjenta seg, uten å få dårlig

samvittighet. Og er det ikke vår rett å koddet til innimellom, tingenes tilstand tatt i betraktning? Som om det vi trenger nå er flere regler for hva vi kan og ikke kan tillate oss selv å gjøre.

Nå er jeg dessuten bare én avlyst konsert unna å gi opp håpet om et pandemifritt liv. Mens jeg trygler og ber til gudene på Stortinget om å innføre koronapasset, tenker jeg på alle arrangementene jeg allerede har gått glipp av. Det har generert en rastløshet ut av en annen verden. For når man har surret med de samme rutinene hver dag i nesten to år, er det virkelig ingenting som sjokkerer eller begeistrer lenger. Vi fikk en liten smak av frihet under gjenåpningen i september. Nå står vi nok en gang og lener

oss over det metaforiske rekkverket, og stirrer rett ned i gapet på det sultne omikronmonsteret, som venter med den glinsende, råtne kjeften åpen, klar til å sluke oss hel. Ikke for å være dramatisk eller noe.

Frem til verden fungerer som normalt igjen, ser jeg ingen grunn å være den beste utgaven av meg selv. I år skal jeg perfeksjonere skippertakene mine. Fortsett med å oppføre meg sosialt forkastelig etter fire øl. Ta feil t-bane, komme for sent til forelesninger, og sende skriftlige beklagelser til professor fordi jeg leverte oppgaven min for sent. Når livet gjenopptar sin vanlige kurs, lover jeg å begynne med selvutviklingen. Kall det et nesteårsforsett.

anmeldelser@universitas.no

Plate:

Melk og Honningbarna

Punkyndlingenes retur er både røff, diggbar og totalt intetsigende.

Neida, det er ikke en bok du plukket opp på i en kurv på et skolebibliotek, det er Honningbarnas sjettede album. *Animorphs* kommer hele fire år etter siste plate, 2017s *Voldelig lyd*, og selv om nesten halve albumet allerede er utgitt som singler, er forventningene store.

De første fire låtene innfrir, og dunderer avgårde med full kraft. Det tidvis slibrige uttrykket som har skint gjennom på noen av bandets senere album, drukner i drønnende feedback og en bunnløs råhet. Det henger en final boss-stemming over denne delen av plata, og det kunne vært et klimatisk øyeblikk for bandets velkjente aggresjon. Men klimakset blir hengende i lufta, for denne gangen er det nesten umulig å gripe fast i hva de egentlig er sinna på.

Der punken pleide å møte både politisk, betent og konspiratorisk tematikk hardt og beint på, tar Honningbarna her et steg til siden og tilbyr heller sine skråblikk på pandemi, Afghanistan og på livet. Sistnevnte tema er i overvekt, og uttrykkes gjennom enkel, litt usammenhengende poesi. Tar man bort musikken, krymper *Animorphs* til en norsk take på Rupi Kaur.

Jeg forteller en kompis hva jeg anmelder, og får kontant i retur at «punkten er død». Og selv så tumblr-emo som det er blitt å si det, så har han kanskje et poeng. Lar vi den så leve likevel, er det Honningbarna leverer en dekonstruert, nærmest vrent tolkning av sjangeren. Selv en god mengde feedback og trøkk dekker ikke over at dette albumet, til tross for å være lyrisk svakt, musikalsk er svært velkomponert. Det riffes, kores og eksperimenteres, dog godt innenfor det etablerte og balanserte.

Albumet innledes med et minutt dype, KONGOS-lignende trommer. Gjennom femtesporet «En av oss er en idiot» er det sterke hint av melankolien til Muse eller norske The New Death Cult. På «Det kommer til meg» har refrenget tatt beina fatt og gått hele veien fra punk til post punk til shoegaze. Og jevnt i bakgrunnen murrer det noe elektronisk, små hintende nikk til den moderne elektropoprocken.

«Når vi blir eldre skal vi selge ut», annonserte Honningbarna på forrige album. Så gamle har de enda ikke blitt, og det er først og fremst populariteten deres som matcher dem med P3 enn så lenge. Likevel er *Animorphs* et sånt album du kan spille for noen som egentlig ikke liker punk, og få høre at «aah, men dette likte jeg jo faktisk». Det er veldig lett å like og nyte, men ikke alltid for de rette grunnene. Som Honningbarna selv startet albumkarrieren sin med å konstatere «rock 'n' roll har blitt klisje». Kanskje er de nå på vei dit selv.

Sofie Martesdatter Granberg
anmeldelser@universitas.no

Animorphs

Artist: [Honningbarna](#)

Sjanger: [Punk](#)

Plateselskap: [Nye Blanke](#)

Slippdato: [14. januar](#)

Universitas anbefaler

Saga Eline Jonsson Hoff, anmelderredaktør

TØFL – Raketter

Euforisk motiverende sound, jævlig demotiverende tekst. Tyt i meg med begge deler.

Bikelane – Orange

90-tallets mynt er endelig snudd. Nok videospill og low-waist, smell på noe røff indie.

Ka2 – Skogsfeber

Starter som en julelåt og lander i en psykedelisk terapitime. Vær min musikalske tripsitter:)

Fieh – Allthetimeevenwhen

Smører nervefibrene med arrangementer av meierismør og sjel, og jeg er alt for frynsete for denne låta.

Kulturkalender uke 2 & 3

23/1	15/1
Årets første Flokemarked Savner du loppemarked? Flokemarked høyner, og byr på stands med lokale skapere, håndverkere og små bedrifter. Håndlagde smykker, heklede vester og håndlagde lysstaker er å finne på søndag. Hvor: Kulturhuset Når: 23. januar kl. 13:00–18:00	Strikk og drikk v0.01 Ta med strikketøyet for et sosialt strikketreff. Dette vil også være perfekt for deg som står fast i et prosjekt, eller ikke skjønner en oppskrift. Krever påmelding. Hvor: Bar 100, Munkedamsvn. 100 Når: 15. januar kl. 13:00
19/1	20/1
Per Petterson direkte fra Litteraturhuset Per Petterson har hatt skrivesperre, og skrev derfor dagbok. Han er sjelden ute og snakker om bøkene sine. Nå skal han likevel snakke om journalen <i>Mitt Abruazo</i> . Hvor: Stua di, helt gratis Når: 19. januar kl. 19:00	Førpremiere: Drive My Car <i>Drive My Car</i> ble en kritikerfavoritt under filmfestivalen i Cannes i 2021 og vant kritikerprisen og prisen for beste manus. Nå kan du se Japans Oscar-kandidat, og bli med på en filmatisk reise med en knallrød Saab 900. Hvor: Vega Scene Når: 20. januar kl. 19:00

Tord Magnus Håland Dyrkorn, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Ut på tur<3

Hvem: [Tungsinne](#) Hva: [Natur](#) Hvorfor: [Zen](#)

Nok et uoverkommelig semester står klar for å trakassere eksistensen din. Lite kan bøte på sinnsstemningen mange av oss føler i disse dager. La meg likevel komme med en anbefaling til deg som kryper under dynen og tror det nye semesteret skal forsvinne av seg selv: Kom deg ut til Marka! Mulighetene er ende-

løse, og gevinstene store. Oslo har mark i tre av fire himmelretninger og det tar sjeldent mer enn en halvtime fra døra til Marka. Spenn på deg skiene og ta med en termos med kakkao [sic]. Tenk hvor mye du kan skryte på Instagram! Det er ingen som ber deg om å laste ned Strava. Kom deg ut!

Nima Salimi, journalist i Universitas

Ukas advarsel

La deg frustrere

Hvem: [Konforme sjeler](#) Hva: [Skepsis mot kontroverser](#) Hvorfor: [Demokrati](#)

Trigger warning: Det er meningen at du skal bli triggeret. Stadig flere unge blir skeptiske til kontroversielle ytringer. Og kanskje er du en av dem? Men ærlig talt: Du går på universitetet. Her skal du utsettes for ideer du ikke liker. Gjelder det

klimaskepsis? Jepp. Konservativ kjønnsforskning? Ja visst. Profetkarikaturer? Absolutt. Bli du frustrert av uenighet, er det egentlig bare godt. For det er i debatten demokratiet utvikler seg. Godt nytt semester.

Løsningsorientert idrett

Denne uken kan vi lese om studentidretten som igjen har måttet avlyse aktiviteter. Nå er det uteaktiviteter som gjelder. Vi har vært i kontakt med Halfdan Ball, leder for Norsk Organisasjon for Pandemivennlig Aktivitet (NOPA), som har jobbet med å utarbeide pandemiaktiviteter siden koronaen kom. De har flere forslag til OSI. – Med en gang så vi at det fra før av eksisterte mange idretter som skapt for en pandemi. Ta boblefotball. Her er du inni din

helt egne smitteboble. Det er umulig å bryte meteren, sier Ball begeistret. Han peker også på snøballkrig som et fint utendørs alternativ. Men NOPA har i tillegg utviklet nye sporter de siste to årene. – Taktennis har vært populært. Her står man på hvert sitt flate tak og spiller over gaten i stedet for nettet, sier Ball. Etter klager på knuste ruter, trafikkforstyrrelser og én skadet kattehalet, måtte imidlertid NOPA pause aktiviteten, men de håper å snart være tilbake.

Ukas studentvin

ORANSJEVIN FOR DE SARTE SJELER: Vi pangstatter året med en oransjevin fra Georgia, et land som har drevet med vinproduksjon i over 6000 år tross erobringer fra både øst og vest. Georgernes produksjon er dog annerledes enn hva de famøse italienerne

og franskmennene har lært oss: I leirkrukker kledd med bivoks (kalt qvevri) fylles saften og skallet fra druen og intet annet – altså null tilsetningsstoffer. Dette er en kunst som var på vei til å svinne hen, før den fikk vin(d) i seilene da hipsterne tok den naturlige fermenteringen til hjertet. Og nå finnes det ikke en eneste vinkjenner (les: vinsnobb) som ikke lar være å holde et lengre foredrag om du skulle komme til å nevne temaet. Denne vinen er et godt sted å starte for de som ønsker å bli mer kjent med oransjevin, men ikke tør å satse helt. Med en umiddelbar smak av aprikos, urter og mineraler er den lett fordøyelig, men forsvinner litt fort og kunne vært mer kompleks. For tredivet kroner mer kan man gjøre et betraktelig hopp i smak og spenning, noe som kan være verdt det mens stipendiet ennå er på konto og barene er stengt.

Vin vurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Ingeborg Albert Rikheim, vinanmelder i Universitas

Vinoterra Rkatsiteli 2019

Pris: 139,90 kroner

Land: Georgia

Alkohol: 13 prosent

Vi spør

Afrikanskje land

Baksideredaksjonen ble denne uken kraftig inspirert av klimasaken om å ivareta klær. Likevel bet vi oss merke i en manglende geografisk nøyaktighet hos kilden fra Fretex. De stadige referansene til Afrika, som om det var et land, gjorde at jeg så det nødt å ta en telefon fra Europa, eller Nord-Europa, for å være eksakt.

– Hallo, det er Arnt-Willy Hjelle.
– Heisann. Det er Noráú Ropá som ringer, for jeg leste akkurat en inspirerende sak i Universitas.

– Jaha?

– Ja, hvis jeg har kommet frem til riktig person...?

– Ja, det er Arnt-Willy Hjelle.

Hvor ringte du fra, sa du?

– Jeg ringer fra Europeisk studenttidsskrift. Jeg lurte om jeg kunne stille ett eller to raske spørsmål til en sak om bærekraftig bruk av klær?

– Ja? Det er bare å fyre løs, så får vi se om jeg kan svare.

– Finnes det unike retningslinjer for hvordan man ivaretar klær i Europa?

– Nei, si det. Unike retningslinjer, hva tenker du på da?

– Unike ting man må ta stilling til. Hva slags klær tror du overlever lengst i det europeiske klimaet, for eksempel?

– Nei. Og det jobbes jo sikkert tilsvarende i alle europeisk land, for det kommer jo nye regler og direktiver i 2025 som stiller strengere krav til at mindre, etter hvert skal ingen tekstil i restavfallet...

– Ja, nettopp. Takk. Hva er adressen til Fretex' lokaler i Europa?

– En gang til?

– Hva er adressen til Fretex' lokaler i Europa?

– Vi har ingen lokaler i Europa. Vi har bare samarbeidspartere, som jobber på samme måte som oss...

– Er det noen gode skreddere i Europa?

– Hehe. Ja, nå spør du feil person. Det er det sikkert. Det som skjer i Norge er jo et økt fokus på å reparere klær, slik man gjorde i gamle dager...

– Flott, da har jeg bare et siste spørsmål. Hvor havner de fleste brukte klær?

– Hehe. Vi leverer jo våre klær til Nord-Europa og Øst-Europa, og det gjør jo også de fleste klær. Mye sendes fra Norden [...] Vi har ingen kompetanse til å eksportere videre til afrikanske land, og andre oversjøiske land. Men det er jo noen som driver med eksport til Afrika...

– Vil du vurdere din stilling?

– ... Hva sier du nå?

– Vi snallast!

KVISS-CORBIN

1. USS Washington ankom nylig Tromsø. Hva er spesielt med fartøyet?
2. Hva er fellesbetegnelsen på blant annet gassene argon, neon, helium og xenon?
3. Hva heter Wolfgang Petersens ubåt-drama fra 1981?
4. Hvilket navn deler en karakter i *Fabeldyr* og hvor de er å finne med en tegneserie gitt ut mellom 1962 og 2001, samt et engelsk ord for et karaktertrekk hos personer som er tilbakeholdende og fordringsløse?
5. Hva heter Brendan Gleasons sønn, kjent fra blant annet den nye Star Wars-trilogien og *The Revenant*?
6. Hva hvilket språk stammer ordet «messias»?
7. Og hvilken gruppe i den afro-asiatiske språkfamilien tilhører dette språket?
8. Hvilket årtusen er vi i ifølge den jødiske kalenderen?

9. I tittelen til Lana del Ray-albumet fra i vår, hvilken konspiratorisk enhet flyr «over the country club»?
10. Hvilken tidligere basketballspiller er nå kanskje mer kjent for å være venn av Kim Jong-un og for å uttrykke støtte til Flat Earth Society?
11. Hvilken rampete tegneseriefigur med sprettert kom først på trykk i 1951?
12. Hvem er Robin Hoods motstander i legenden?
13. Arsenal røk nylig ut av FA-cupen mot antatt svakere motstander Nottingham Forest. Hvem trente den sistnevnte klubben i deres storhetsperiode på 1970- og 80-tallet?
14. Hvilke av følgende band har ikke hatt et band-medlem ved navn Brian: The Rolling Stones, Queen, Pink Floyd eller Roxy Music?
15. Hva heter de evig kranglende brødrene fra bandet Oasis?
16. Men én ting er de enige om: fotballag. Hvilket engelsk lag støtter de?

17. I hvilket år skjedde disse hendelsene? Verdens første elektriske buss blir operativ i New York, i Frankrike blir lengste lovlig arbeidsdag for kvinner og barn begrenset til 11 timer, italienske Umberto I blir myrdet, den første Michelinguiden blir publisert, Heinrich Himmler blir født og den norske dikteren Sigbjørn Obstfelder dør.
18. Hva heter oppfølgeren til spillet *Horizon Zero Dawn*, som nå har blitt lekket en måned før utgivelsen?
19. I tillegg til West Ham, Sunderland, Real Sociedad, Manchester United og Everton, har David Moyes trent laget som – ved siden av Arsenal – er eneste lag til å fullføre en ligasesong uten tap. Hva heter laget som nå konkurrerer på nest-høyeste nivå?
20. Hvilken tennisprofil ser ut til å bli utestengt fra Australian Open fordi han ikke er vaksinert mot Covid-19?

av Gabriel Corbin-Arntzen, journalist i Universitas

SVAR/DOM

0-4. Exphil på Bali: Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

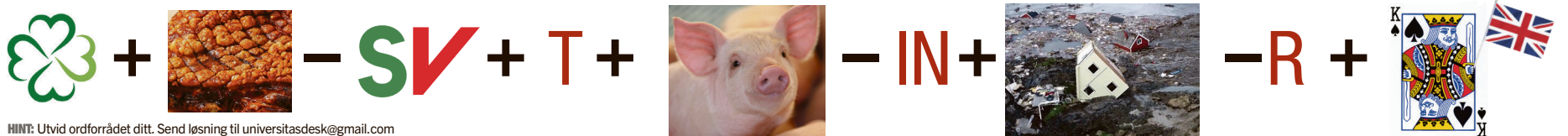
5-9. AST1010 – Astronomi: Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10-14. Juss: Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.

15-20. Honours: WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Det er en atomubåt 2. Edelgasser 3. Das Boot 4. Modesty 5. Domhnall Gleeson 6. Hebraisk 7. Semittiske språk 8. Det sjette årtusen (5782) 9. Chemtrails 10. Dennis Rodman 11. Dennis the Menace 12. Sheriffen av Nottingham 13. Brian Clough 14. Pink Floyd 15. Noel og Liam Gallagher 16. Manchester City 17. 17. 1900 18. Horizon Forbidden West 19. Preston North End 20. Novak Djokovic

Rebus

HINT: Utvid ordforrådet ditt. Send løsning til universitasdesk@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «No Nut November»